

ELŐFIZETÉS

KELTYÉN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

IRDÍTÉSEK:

6-hatékos postai sor egyszer 20 fillér.
Minden következőnél 16 fillér.

Nyitárora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 102.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 101.

Arad, 1908.

FELKÉSZÍTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, december 22.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: A leleplezett vasut.
- Az ország milliói.
- Pör a katonai kincstár ellen.
- A Balkán-bonyolalom.
- Vámbéry Árminnal.
- Ölőztetők a primadonnákról.
- Az ujarad-nagykikindai vasut botránya.
- Viták a Kossuth-szobor körül.
- A kullszék mögött
- Térce: Mendelssohn-ünnep. — Szép piros alkony. Irta: Kóbor Tamás.

A leleplezett vasut.

Arad, december 21.

A főrendiházban, ezen az előkelően hideg helyen, amelyet az izgalmas események el szoktak kerülni, ma lelepleztek egy vasutat, igazabban egy vasutvállalkozót. A vasut dolga bennünket aradiakat meglehetősen közlel érdekel; itt van a vasut egyik határállomása, itt az igazgatósága és a mi a legjelentősebb, némi pénzünk is van, a vasut céljaira jegyzett részvényekben. A főrendiházban Zselénszky Róbert gróf elmondotta, hogy mi történt ezzel a pénzzel, valamint az egyéb községek és a magánosok hozzájárulásával. Az interpelláció szerint ezekkel az összegekkel a vállalkozó cég szerencsétlen spekulációit kellett fedezni s mikor a vasutat meg kellett volna építeni, a vállalkozó egészen a bankokra volt utalva; a bankokat pedig a tapasztalatok annyira bizalmatlanná tették, hogy most már maguk vették a vasutépítés dolgát a kezükbe, így védvén meg fenyegetett érdekeiket.

A főváros pénzügyi körei, üzleti élete előtt nem jelentett ujságot a mai interpelláció anyaga. Nyílt ügy, hogy a magyar vasutkirálynak, a befolyásos közü Palloscégnek alkonya bekövetkezett; merészebb szaklapok meg is irták, hogy a cég bankjai a megszavazott hitelekbel magának a cégnek mar semmit se fizetnek, amely bizalmatlanságra már komoly okoknak kellett lenni. S nem lehetett meglepés a kormányt képviselő államtitkárnak az a kijelentése se, hogy a kormány az arad-nagykikindai vasut ügyében csak ugy tárgyal tovább, ha az igazgatóságban sem a vasutépítő vállalkozó, sem annak megbizottja helyet nem foglal.

Azonban természetesen nem a vasutépítő cégről van szó, amelynek tüneményes emelkedése és lejtőre jutása végül csak magánügy, talán még arról se, hogy az arad nagykikindai vasut rövidebb, vagy hosszabb idő múlva lesz a forgalomé, — hanem a magyar vasutügyé. Nincsenek még annyira a régmúltban azok a botrányok, amelyek a vicinális nevet először tették roszhírvé. S még a boldavölgyi vasut emléke el se enyészett, — már újabb vicinális, újabb vicinálisok körül tapasztalnak olyan jelenségeket, amelyek talán nem oly kompromittálók, mint a miók a régi vicinálisok voltak, de mindenesetre árthatnak a magyar helyi érdekü vasutnak nagy ügyel-bajjal tisztára csiszolt tekintélynek. De — miután az arad nagykikindai vasutnak építése körül külföldi tőkék vannak érdekelve, rovására mehet ez a magyar hitelnek, amelynek oltalma már igazán elsőrendü kötelessége a törvényhozásnak és a kormánynak.

Szterényi József államtitkár nyomban, a mély hatást keltett interpelláció után megadta a választ, s a válasza nem kevésbé segítette elő ennek a súlyos afférnek tisztázását, mint az interpelláció. Semmit nem takargatott és nem titkolt el, nem védte a vállalkozót, hangsúlyozta, hogy a kormány, amit tett, a magyar vasutügy, s a magyar hitel érdekében tette. Ezt a kettőt védte, amikor a vállalkozó helyett e'ötérbe állott banksoperttal tárgyalásokba bocsátkozott azzal a határozott kikötéssel, hogy a kormány a már megadott segítségen felül egy fillérel se járul a vasutépítéshez.

Reánk, aradiakra, valamennyire megnyugtató. Így a vasut föl fog épülni, mert enélkül a hitelezők pénze veszendőben lenne. Már arra kisebb a kilátás, hogy a törzsrészvényekbe fektetett városi pénz egyhamar osztalékot fog hozni. De a magunk, kisebb határok közé szorított érdekeinél fontosabb az, hogy azok a spekulációk, amelyek ennek a vasutnak építésébe szövődtek, ne adjanak alkalmat általánosításokra s ne adjanak tápot arra, hogy a vicinálisokról újra a régi hangon, a régi fölfogásokkal beszéljenek. Két vasut dolga semmiesetre se jelenti a magyar helyi érdekük összeségét. Az általánosítás veszedelme ellen pedig legjobb védelem a nyilvánosság; ha a bajokat és hibákat nem titkolják, hanem a közvélemény ellenőrzésének átadják. Ezt az okos, természetes védekezést szolgálta a főrendiházban ma elhangzott interpelláció s ennek lett hatásos eszköze a válasz, amelyet Szterényi államtitkár minden kimélet és szépítés nélkül arra megadott.

Mendelssohn-ünnep.

— A Filharmonia-Egyesület hangversenye. —

Arad, december 21

Vasárnap délután tartották az aradi filharmonikusok es idei második hangversenyüket, mely ugy műsor, mint előadás tekintetben művészi volt. Az elismerés és dicséret, mely az ambiciós filharmonikusokat a hangversenyükért is megilleti, csak emell szemünkben a derék egyesületet, mely fáradságot, anyagi áldozatot nem kimélve rendez hangversenyeit. Amitt pedig nyújtanak, az valóban művészi és nemcsak elismerésre, de a legmesszebb menő pártolásra érdemes. Aradváros közönsége minden alkalommal, minden egyes hangversenyért hálaival tartozik azért a művelésért, melyhez a filharmonikusok révén jut. És hála lehet vasárnapi hangversenyükért is, melyet Mendelssohn születésének századik évfordulójára alkalmából rendeztek.

Mindjárt az első szám, Mendelssohn „Hobridák nyitány”-a, megteremtette a közönségben a kedves hangulatot. A nyitányon végig vonuló frásis bájosságát, melodiatlan szépségét, hangszerelésének művészi voltát kifogástalanul élvezték a filharmonikusok játékában.

Bizony, a Carmen halhatatlan szerzőjének

egyik mesteri műve, a „L'Arlésienne” című ballet első sultje volt a második szám. A második sultet két évvel ezelőtt nagy sikerrel mutatták be filharmonikusaink. A siker ezúttal sem volt kisebb. A sultet mind a négy tétele egy-egy bájos hangulatkép, melyek mindegyikén könnyen megismerhetők Bizet romantikus, meleg stílusa. A „Menuetto”, a quartett módra hangszerelt „Adagio” és a „Carillon” egyaránt nagyon tetszetek.

Harmadik szám — és ez volt a vasárnapi hangversenynek ugyssólván lénypontja — Mendelssohn skót symphonijája, melyet két részben, tehát egy megszakítással játszottak. Mendelssohnak a hatalmas alkotását kifogástalanul interpretáltak a filharmonikusok. A symponia hangulatát, témáinak művészi feldolgozását évezni tudtuk a precíz öszjárás, a kifogástalan ritmus és tempó-forgás következtében. Különösen a scherzo és a negyedik tétel allegro része kellettek nagy hatás. Percenkig tartó hatalmas tapsal jutalmazta a közönség a derék közreműködőket.

Habay-nak „L'Avvitta szerelmé”-hez írott előjátéka volt az a első szám. Akár el is maradhatott volna. Magyar motívumszegénység, internacionális stílus mondhatjuk modern zeneköntösben, Habay egyéniségének semmiképp meg nem felelő feldolgozásban. A felhangzott taps csak a filharmonikusok játékának szót és

semmiesetre sem a műnek. Szép a filharmonikusoktól, hogy a hazafiságot abban is mutatni akarják, hogy magyar szerzőt is játszanak. De a közönség, ugy hisszük, szívesen fogja nekik elnézni, ha egy gyenge vagy rossz magyar mű helyett egy jobb idegen művet kap.

Ezúttal sem feledkezhetünk meg Zellner Sándor karmesterről, ki a zenekart b-tani otta es dirigálta. C-ak nagy senel intelligenciájáról tett újabb bizonyosságot, no meg arról, hogy Arad senel életének egyik főborsége. Elismerés jár Mandl Vilmos dr-nak, az egy-sült elnökének, Rákai Miksának, az agilis utkárnak és külföldi minden egyes filharmonikusnak, akik fáradságtalan lelkesedéssel bungsókodtak a hangverseny sikerén.

Közönség es alkalommal már több volt, mint az első hangversenyen de még most sem voltak annyian, mint ahogy a filharmonikusok tényleg megérdemelték volna. Pedig a közönségnek az a része, mely ugy anyagi helyzeténél, mint intelligenciájánál fogva eső orbán hivattott arra, hogy koncerten megjelenjék, ugyssólván ünnepeit távoimar dísával. Különösen azokat a hőgyeket csodáljuk, akik minden más hangversenyen ott vannak, csak a filharmonikusorán nem. Pedig — nem is kellett lenni a nagyhatapot... G. A.

Az ország milliói.

A főrendiház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, december 21.

A főrendiház egy ülés alatt elintézte a jövő évi állami költségvetést. A főrendek nem nagy érdeklődést mutattak a milliárdos budget iránt, néhány felszólalás volt az általános vita folyamán. Zselénszky Róbert gróf erős ellenzéki beszédet mondott, melynek keretében a nagyikinda-ujaradi vasut építésével is foglalkozott s a Pallós cég viselt dolgai miatt interpellációt intézett a kereskedelmi kormányhoz.

Az ülésről a következő tudósítást adjuk: Desseffy Aurél gróf elnök tíz óra után nyitja meg az ülést. Előmentálta I. á. Lajost. Előki előterjesztések után a képviselőház által

költségvetést

vették tárgyalás alá.

(Az önálló bank ellen.)

Serényi Béla gróf: A bel és külügyi helyzet tárgyalásával foglalkozik, majd átér a bankkérdésre és azt állítja, hogy a magyar értékek nagy hasznuk van a közös jegybank fennmaradásából. A kérdésből ki kell roszteni a pártkérdéseket. Az önálló bank felállítására esetén nagy érték devalváció fog beállni. E megvalósítás ellen a főrendiháznak a legnagyobb ellenállást kell kifejtetni. A pártást ki lehet dobortítani anélkül, hogy az önálló bankot megcsejnáljuk. Átér a vagonhiányra, rámutat azon károokra, melyeket az okozott az országban. Nem igaz, hogy a múltban nem voltak beruházások. A legnagyobb hiba a vasuti személyzet fejelemesetlensége. Sok kárt okoztak a vasutas szövetségek. A nemzetiségi igazgatásoknak a mai megyei rendszer az oka. Nem híve a mai közigazgatásnak. Szól a plurális választási jogról, melynek szinte nem barátja. Elfogadja a költségvetést, de ezzel nem akarja kifejezni bizalmát a kormányban szemben.

(Adóreform — adóemelése.)

Laszkary Gyula: Az adóreformról beszél, kijelenti, hogy ő nem látott még olyan adóreformot, mely nem járt volna adóemeléssel. A nemzet követelmények megvalósítását követeli. Kifogásolja, hogy a kormány gyöngye a nemzetiségek és szociálisakkal szemben.

Szép piros alkony.

Irtá: Kóbor Tamás.

A piktor kinyitotta a széles balkonajtó mindkét szárnyát s boldogan belemért a tengeri táj nézésébe. Ifjú felesége kezét a magában tartotta. Szép piros alkony volt.

— Édes kincsem, ne bígj az orvosnak, neked más mondot, mint nekem, hogy meg ne ijedjél. Én azonban utálok a hasugságot s nem is értem, mi van azon megijedni va ó, ha valaki boldog, boldog volt és élete minden percére rámondhatja: ezért érdemes volt születni.

— Hát figyelj ide, édes, elmagyarázom neked, hogy mi az én bajom. Nem a doktortól tudom s nem is tegnap óta, amióta megbetegedtem. Fadtam husz évvel ezelőt, mikor mint virgoc ifju a pirosbroszos korcsmákban tanyáztam, sohasem egyedül. S minden korcsmából pénz nélkül és boldogan távoztam s akivel egyszer együtt voltam, assal másodszor már nem beszéltem, mert annyi szépség és annyi szerelem volt akkor számomra a világon, hogy bűn lett volna egy szerelemből kettőt csinálni, holott sokszor sajnáltam, mért nem akar az egyik szép lány a jobb karomba dűlni, csupán azért, mert bal karom már átölelve tart egy másikat. Hát akkor is tudtam és két héttel ezelőt, mikor először dűltél drága hív-veskép a karomba és szüales ajkad vonaglott a csókom alatt, egészen bizonyos voltam benne, hogy elérkeztem az utolsó stációhoz. Kedvesem, engem innen holtan visznek el s

(Kéneszerető körülmények.)

Zselénszky Róbert gróf: A kormány politikáját szerencsétlennek tartja. Soha esernyolcszázhatvanhét óta ilyen mértékben nem emelkedtek az állami kiadások. A vasuti politikát könnyelműnek és rossznak mondja. Szól az arad-nagyikindai vasutról. A beszéd e részét és Serényi államtitkárnak feleletét lapunk más helyén közöljük. A vasutak oly rosszak, hogyha sz ember vonatra ül, sohasem tudja, éva érkezik e meg. A gyorsúru három hét, a teherúru három hónap alatt ér rendelkezési helyére. Beszél a kivándorlásról, melyet csak úgy lehetne megapaszteni, hogy a kivándorlást jutalékokkal megszüntetik. A határidőket eltorzítását követeli. Ezt Wekerle a től közepé igérte de nyoma sincs a dolognak. Apponyi budgetje két év alatt hatvan százalékkal emelkedett. Ez nem éppen a legnagyobb államférfiul bölcsesség. Olyan szegény országnak, mint mi, nem szabad a milliárdok dobálósni. Anynyira szegények vagyunk, hogy a nemzeti bankot sem bírjuk emist felállítani. A kormány iránt bizalma nincs, de a költségvetést állami érdekből elfogadja.

(A kassai egyetemért.)

Takáts Menyhért jászvári prépost a magyar biráskodásról beszél és kifogásolja az esküdtészi intézmény széles alapját, sőt a sajtó pereket is szakbíráóság elé kívánja utalni. A joggyakorlók helyzetéről szólva, meló ságán aulnak mondja, hogy az állam jogvégezt emberek szolgálatát legyen veseli igénybe. A katonák erkölcsi nevelését sürgei és a katonák istenkáromlását kifogásolja. Átérve a kulcsabudgére, kijelenti, hogy semmi összeg sem nagy a kultúra céljaira. Kéri a kereskedelmi minisztert, hogy adjon kedvezményes vasuti jegyet a nem állami tanároknak. Átér az egyetemek kérdésére és Kassa számára egyetemet kér, illetve kéri a régi Rikócai-féle kassai egyetem viszállítását. A költségvetést elfogadja, mert bizalommal viseltetik a kormány iránt.

(A közös bankért.)

Zichy Nándor gróf kijelenti, hogy a magyar bank felállítását most nem tartja időszórúnak, mert a közös bank mindenkor megfelelő Magyarország viszonyának és kielégítette igényeit. A megyei közigazgatásra átérve, kijelenti: a megyei önkormányzatot fenn kell tartani.

(A miniszterelnök polémiája.)

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszol az elhangzott beszédekre. Azt a feltevést, mintha a kormány pártcsókból s nem pusztán az ország gazdasági érdekét szorint foglalkoznék a bankkérdéssel, vissza kell utasítani. A kiegye-

násutunkról mint szegény fogva hasatérni szép, puha lésskűnkbe, melyben — megvalkom — szerettem volna még néhány boldog napot tölteni.

Nono. Okos kis feleség vagy, az én feleségem vagy s jussom eszedbe, mit ígértél, hogy bármikor iparkodol méltó lenni hozzám. Hát légy hozzám méltó és éleve mondj le minden reménységről. A dolog így áll. Népszoruden magyarázom neked, hogy jobban megértésed. Minden ember a szervezetével együtt megkap egy bizonyos kvantum élvezésképeséget. Kezeld ezt úgy, hogy mi most egy csomó pénzt kapunk hozományul, melyet elkölthetünk. Az egyik beosztja magának negyven évre s akkor negyven évig tart, a másik elveri egy esztendő alatt s akkor egy esztendőig tartott. De így is, úgy is ugyanannyi volt s aki hamar a nyakára hág, vagy aki takaralkodik vele, ugyanannyit költött belőle, egy fillérral sem többet, vagy kevesebbet. S azt hiszem, a végén egyformán is jár mind a kettő, mert a könnyelmű fráter negyven esztendő múltán ugyanast mondhatja, mint a takarékos: nekem sem jutott kevesebb, mint neked, ellenben nekem gyorsabban, intenzívebbül jutott.

Nos, ez a bajom. Elkölthettem élvezé- és életképeségemet az utolsó napig. Istenem, oly szép volt, tizenöt esztendőn át. Mindennap csupa élvezet, dárú, boldogság. Hátatlan volnék, ha most elrnék: adj még többet, jó Istenem! Eleget adott egy teljes emberéletre, nem az ó hibája, hogy hamarabb költöttem el. S nevetéses is volna, mert ha ezt a tizenöt esztendőt

zés szerint a kormány most az osztrák magyar bankról fog tárgyalni. A vasuti ráisériákról szólva nem valhatja azt a feltevést, hogy a bajok a mai kormány alatt keletkeztek. A bajok egyik oka a forgalom rohamos növekedése. A szervezeti reform keresztülvitelével legközelebb foglalkozik a kormány, a dupla sínparók megépítését azonban nem tervezi. A közigazgatási kérdésben nem tudja Serényit követni abban a feltevést, hogy a közigazgatás hatása és jósága a politikai berendezéstől függne. Sokkal fontosabb ennél a közigazgatási jog kodifikálása.

Zselénszky fitymáló kicsinyléssel bírálja a kormány működését, lekicsinyli a adóreformot is, amely pedig organikus mű és a tárgyi agos kritikusként elismerésben részesült. A teherviselő képességgel arányos időszaki rendszert akar behozni s a kormány nem riad vissza az átmeneti áldozatoktól sem. Az esküdtészi bíróság célja az, hogy a formális igazság helyett az anyagi igazságot juttassa érvényre a jogszolgáltatásban. A kormány megakarja csökkenteni a sajtó visszatérését, amde anélkül, hogy az esküdtészi intézményét érintené. A nemzetiségi kérdésben a kormány álláspontja az, hogy a magyar nemzeti állam intézítése, a magyar faj hegemoniája minden körülmények között biztosításra. A szociálisták korszakú áramlat, ki kell belőle venni, ami igaz és joga ut, elveit, ami beteges tünet és elfajulás. Téves feltevést az, amely rendőri intézkedéssel akarja a kérdést megoldani. A kivándorlás oka a jobban díjazott munka vonzó hatása a munkásokra, azért a hazai keresetforrások bővítése, munkakalkulák feltárása, a megélhetési viszonyok javítása ezülnethetik csak meg. A tösdereform kérdésével foglalkozik a kormány, az igazságügyminiszter már kidolgozta azt a törvényjavaslatot, amely a tösderek szervezéséről, az anyagi tösderejéről intézkedik. Egy másik javaslat szól a tösderebíráóságokról. A javaslatokat még a től ülésszak alatt beterjeszti a kormány. A költségvetési kiadások nagymértékű növekedésével szemben meggyugvat kelthet, hogy a kiadások tulajnyomó része gazdasági beruházások és gazdasági üzemek fejlesztésére szolgál. A kiadásoknak reális fedezete van a költségvetésben, azért annak elfogadását kéri.

A miniszterelnök beszéde után Szerényi József államtitkár válaszolt Zselénszky Róbert gróf interpellációjára az arad-nagyikindai vasut ügyében. Az interpellációt s a választ más helyen adjuk.

(Jelzőhajlászás.)

Apponyi Albert gróf reflektál a tárcáját érintő megjegyzésekre. A polgári iskola reformja tekintetében még nem jutott megállá-

felaprósoro, mint a gyerek a süteményét, hogy tovább tartson, akkor róssa helyett sztrmok halma jutott volna nekem, a tüses boldogságból langyos víz s ifjuságom buja virágzönyegéből fákó rétestészta vált volna.

Az én életemnek kvalitása volt, édesem, a kvantitással nem szabad törődöm. Ugyan ne sirj, hiszen én halok meg, nem te! Bocssás meg, félreértettél. Ha én, aki a megsemmisülés szélén állok, tudok nyugodt lenni, te is nyugodt lehetsz, aki még alig vetted le gyermekcipődet. S nem is rossz állapot ez, lásd, ilyen ifjan övegyen maradt. De hát az mellékes, mest róiam van szó. Ha megérted majd, hogy én meg vagyok elégedve, akkor te mint ró, aki csak értem élsz, szintén meg fogsz nyugodni.

Hat akartam veled első sorban megértetni, hogy tégy le holmi reménykedésekről. Minőnt lehet pótolni, minden bajon lehet segíteni, de aki elköltötte az egész kenyerét, az több kenyerhez nem juthat. Tehát engem nem lehet gyógyítani, mert nem vagyok beteg, engem el kell temetni, mert alátem az egész élet kvantumomat. Ha azt megértetted, édes, akkor a többi már gyerekjáték lesz.

Nagyon, nagyon meg vagyok elégedve az életemmel, az egész világommal. A prédikálókra sohasem volt igazuk. Művészetem sem nőtjen állók. Annyi szépséget láttam, élveztem, alkottam. S amit alkottam, annál jobban csak egy tettsz nekem: a természet. Nézd, leltem, est a tengert. Csak ez szebb az én tengeri köpelmnél. Néms a tükörbe, drágám, csak te vagy

podásra. A függetlenségi párt nevében vissza-
utastja Zselénszkynek azt a megjelölését, hogy
a nagyvonalú párt úres jelszóhajzásból
kivánja az őszálló bankot. A párt az ország
közgazdasági függetlenségért küzd s ennek
részeként akarja megvalósítani az önálló ban-
kot. Az egyetem kérdésében kijelenti, hogy a
vidéki egyetem felállítását egyesegyedül pénz-
ügyi tekintetek késleltetik.

A Ház a költségvetést általánosságban el-
fogadja.

A részletes tárgyalás során Széchenyi Vik-
tor gróf a költségvetés fejlesztését sürgeti. We-
kerle Sándor miniszterelnök megnyugtató vá-
lasza után a főrendiház a költségvetést résüle-
tében is elfogadta.

(A választói reform.)

Dessowffy Aurél gróf elnök: Tekintettel
arra, hogy a képviselőház elé már be van ter-
jesztve a választójogi javaslat, felveti az esz-
mért, hogy annak tárgyalására ad hoc bizottság
választassék.

A főrendek az elnök előterjesztését elfo-
gadták s a legközelebbi ülésük egyikén megvá-
lasztják a bizottságot.

(A király üdvözlése.)

Sipeki Balázs Lajos rosznyói püspök felszó-
lalására az elnökség felhatalmaztatott, hogy az
új év alkalmából a főrendiház szerencse kívá-
natait a király tudomására hozza. Ezután az
ülés véget ért.

Mi történt a belügyminiszter kihallga-
tásán? *Budapestről* táviratozzák: A Nap
megbízható helyről értesül, hogy Andrássy
kihallgatása alkalmával egyáltalában nem
esett szó a kilences bizottság program-
járól, sem a *Bolgár* Ferenc memorandu-
máról. A tárgyalásokat Andrássy ama ka-
tonai programja alapján folytatták, amelyet
a belügyminiszter még a nemzeti ellen-
állás idején dolgozott ki. Andrássy meg-
oldásában főleg a *szolgálati nyelv rende-
zése* áll előtérben. Arról sincsen szó, hogy
valamelyik párt egy másik pártba belép-
jen, ellenben egy teljesen egyöntetű többség
szervezése a lényeg, vagyis a tiszta
összeolvadás, a pártkeretek végleges el-
süllyesztésével.

Wekerle a király előtt. *Budapestről* jelentik:
Wekerle Sándor miniszterelnök holnap este
Bácsba utazik s szerdán jelentik meg a király

szébb az arcképednél, melyet rólad írtattam.
Te vagy a hajnali pírosság, itt, az ágyamnál s
csak a piros alkony vetekedhetik veled, mely
kint ráborul a tengerre s kissé kápráztatja a
szememet. Ne bántsad a függőnyt, a szememnek
jól esik ez a káprázat is. Elgúgáromon a mu-
zsika ezer nyelvvel elevenítettem az én szí-
nes világomat s a költők nekem daloltak s a
színészek nekem játszottak. S a lányok, az
asszonyok! Legyen áldos az a világ, melynek
annyi lánya es asszonya van. Sokkal többen
vannak, akiket nem ismertem, de ez nem bán-
t, mert elegendő voltak, akiket ismerem. S egyik
sem volt olyan, mint a másik. O, én jól válo-
gattam Isten szép világ-szerjében. Én láttam
és ismertem a milliónyi nuanceokat ott, ahol a
közönséges emberek csak a föld, a szépet, cu-
nyát, a szökét, barnát látták. Az egész skálát
mentem végig — attól kezdve, aki panasz nél-
kül, csak hangtalan sohajjal omlott össze az én
betélt boldogságom nyomában, addig, aki tört
akart a szívembe mértani, mikor elhagy-
tam. Mit tudom én, mit történt azokkal, ami a há-
tam mögött van? A boldogság nyitja, hogy
soha hátra ne nézzem senkit, azt már az ál-
lóg is tanácsolta. O fennsík. Csak előre, min-
dig előre, mert csak az előre, csak az bűn,
ami mögöttünk van, előttünk kacag és téncol a
következő pillanat, a ragyogó, a csábító, a
tiszta, mert még úres és értetlen.

Ésért aludtam is mindig nyugodtan s nem
fogott rajtam semmi átok. Ésért nem maradt
el tőlem a legnagyobb boldogság sem, a tessze-
relmed, édes drágám. Micsoda bűbáj volt téged
az enyémnek mondhatni. Micsoda égi gyönyör-

előtt, hogy jelentést tegyen a helyzetről. A mi-
niszterelnök bécsi útja azért szenvedett halasz-
tást, mert vasárnap az adóreferens ügyével volt
elfoglaltva, ma délelőtti főrendiházi ülésen volt,
holnap délelőtti a bankbizottság ülésén kell
résztvennie s így csak holnap este utazik el.

Pör a katonai kincstár ellen.

Az eltévedt Mannlicher-golyó.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 21.

Tíz év óta huzódó érdekes polgári per
iratai kerültek most vissza az aradi tör-
vényszékhez. Egy aradi gazdaember kár-
térítési pert indított a katonai kincstár
ellen, mert egy eltévedt Mannlicher-golyó
egész életére munkaképtelenné tette. A
törvényszék annak idején elutasította ke-
resetével a szerencsétlenül járt embert s
most a nagyváradi tábla ezt az ítéletet
jóváhagyta. Az ügy azonban ezzel nem
nyer befejezést, mert a pörvesztes földes-
gazda az elutasító ítélet ellen jogorvoslat-
tal él a Kuriához.

A nagy per elősménye az 1898. év nya-
ráig nyulnak vissza. Ekkor történt, hogy *Un-
gruc* Demeter aradi földesgazda künn dolgo-
zott a földjein, a 33. gyalogezred lövöldéje kö-
zelében. A kocsis a lovak körül foglalatoko-
dott, míg a gazda a székér tetején állt s a
felrakott szénát igazgatta. Hirtelen a kocsis
egy jaskiáltást hallott s gazdáját a következő
pillanatban a földön eszméletlenül elterülve ta-
lálta. A megrémült kocsis lármájára a közel-
ben dolgozó emberek odasiettek s látták, hogy
Ungruc a fején meg van sebesülve. Kocsira
tették s a kózkórházba szállították. Az orvosok
operációt végeztek rajta s a földesgazda fejé-
ben egy Mannlicher-golyót találtak, amelyet
sikerült szerencsésen eltávolítani. Ungruc azon-
ban a kocsról leesés következtében súlyos
belső sérüléseket szenvedett, úgy, hogy körül-
belüli fél évig ágyban fekvő tege volt. A
gondos kezelés lement lábra állította ugyan, de
a nehéz mezei és házi munkákat többé nem
volt képes teljesíteni.

rűség neked mondhatni először, hogy te vagy
az első szerelemem. Igen, abban az értelemben,
hogy aztán ugylis meghalok. Igen, a há-
zasság szerelemét csak így fogadhatam neked,
tudván, hogy ebben a szerelemben meg fogok
halni. Nem erősen volna, hogy időm betelt,
tudtam volna, hogy vannak még napjaim az
eddigtrózsatépés idejéből, nem fűztem volna
kezdet karomban, mert nem tudtam volna ne-
ked hánygag nélkül azt mondani: te vagy az
utolsó. S éveztem ennek a megült boldogság-
nak minden szent gyönyörűségét. No láod,
édes, nem vesztettem semmit, még szoknak a
boldogsága is enyém volt, akiknek semmi ré-
szük sem volt az enyémből.

Ésért tudok nyugodtan meghalni, s nem
sajnálom azt, hogy a mi édesünknek már a
nászú udon szakad vége. Ki tudja, mi lenne
aradán? Teljes verőfényben volt le a tündéri
ket hét es szilpompában buy le a napom,
piros alkonyban válnak el, s ha leszál a föld
éjszaka, én már nem tudok róla semmit.

Te drága pedig itt maradsz, de tudom,
hogy szintén boldogan. Ugy tudom, hogy a nő
boldog, ha boldogít valakit. Engem boldogítottál
s nekem ugyebár ennyi elég? S megelégsé-
déssel fogsz visszagondolni rám, mert tudod,
hogy semmi bajom nem volt s a halálom sem
volt baj rám nézve.

Szép piros alkonyba veszett a ptkor meg-
tört szerelem. S a fiatal nőnek, aki egyedül
maradt, ugy rémlett, mintha piros abross bo-
rulna az éjre, s a súra ugy távozott a világból,
mintha korcsma volna.

Felgyógyulása után Ungruc pert indított
az aradi 33. gyalogezred, illetve a katonai kinc-
stár ellen eszerőgyezés korona éváradék fi-
sítése iránt. A kereset, amelyet *Janku* Kerenél
dr. aradi ügyvéd adott be, arra hivatkozik,
hogy a golyót a hátsóred lövöldéjéből lötték
ki. Az, hogy a golyó rossz helyre tévedt —
gondatlanságból eredt, amelyért a katonai kinc-
stár felelős.

A perben, amely az aradi törvényssék előtt
folyt, a kincstár asszal védekezett, hogy a lö-
vőide közelében való tartózkodás akkor, amidőn
a katonák éles töltséssel lőnek, szigorúan el van
tiltva, a katonaságot tehát gondatlanság nem
terheli.

A bíróság helyt is adott jennek az érvelés-
nek, s Ungrucot kártérítési keresetével eluta-
sította. Felabbezés folytán az ügy a tábla elé
került, amelynek ítélete most érkezett le a tör-
vényszékhez. A tábla az elsőbíróság ítéletét in-
dokálnál fogva jóváhagyta.

A munkaképtelenné vált földesgazda nem
nyugszik meg a két alsó fórum elutasító ítéle-
tében s ellene semmisségi panasszal él a
kuriához.

A Balkán-bonyodalom.

Kormányválság Szerbiában.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 21.

A monarchia és Konstantinápoly közti
nehézségek szünőfélben vannak s a békés
megoldásra meg van minden remény.
Szerbia botrányhőse, a neveletlen trón-
örökös ugyan néhány üveg pezsgő elfo-
gyasztása után hangosan és nagyokat
kurjongat ide át mifelénk, de Szerbia ko-
moly elemei épen a most megoldandó
kormányválság alkalmával törekednek arra,
hogy Péter királyt megmentsek a hirtelen
száju herceg botrányaitól.

Ma érkezett híreink ezek:

Belgrádból táviratozzák: A helyset tegnap
sem tisztázódott. Bizonyos, hogy a *Velimirovics*
kormány nem marad s csupán addig intézi az
ország ügyeit, míg az új kabinet megalakul.
Több miniszteri listát terjesztettek. Az udvar-
ral közeli összeköttetésben levő személyek áll-
tása szerint a király *Pasic* Nikolt fogja a ko-
mánya akitással megbízni. *Pasic*ot a király a
a trónörökös miatt választja, aki kíméletlenül
bánk avyjával. Egyik legutóbbi minisztertaná-
csou heves összeeszkálkozása volt *Péter* király-
nak *György* trónörökössel, mert az *hivatalanul*
megjelent a tanácskozáson s a király felszólí-
tására sem akart távozni. *Pasic* melé az ener-
gikus *Protics*, mint belügyminiszter és *Popovics*
Damján, az összeeszkálvók volt vezére, mint had-
ügyminiszter kerül, aki meg fogja védeni a
királyt a trónörököstől.

Berlinből távira ozzák: Konstantinápolyi
jelentések szerint a török és osztrák magyar
tárgyalások annyira előrehaladtak, hogy *Palla-*
*vics*ni örgről nagykövet kijelentette a portá-
nak, hogy *Ausztria-Magyarország nem hajlandó*
a török államadósság egy részét elvállalni, de
készs Törökországnak pénzületi kárpótlást adni,
amelynek nagyságát egyelőre még nem állapí-
tották meg.

Belgrádból táviratozzák: Az orosz cár
születésnapja alkalmából a belgrádi orosz
követségen díszvendég volt, melyen Péter
király és a trónörökös is részt vettek. A
trónörökös óriási botrányt okozott. Fel-
köszöntőt mondott s többek közt azt a
kijelentést tette, hogy addig *nem nyug-*

szik, míg Bosznia-Hercegovinát nem csatolja Szerbiához. A jelenlévők elképedve hallgatták végig György herceg tapintatlan kirohanását.

Intimitások a trónörököséről.

Ferenc Ferdinánd a függetlenségi párt ellen.

Egy német lap leleplezései.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 21

A *Frankfurter Zeitung* mai száma hosszú cikket közöl Ferenc Ferdinánd trónörököséről, akinek személyét, az utóbbi években róla megjelent számtalan cikk dacára, még ma is bizonyos titokzatos homály borítja. Az érdekes közlemény, amely sok adattal járul a trónörökös személyének megismeréséhez, bő kivonatban így hangzik:

Ferenc Ferdinánd trónörökös teljes eszében figyeli a politika terén működő jelentősebb személyek viselkedését. Tudja mindenkiről, miket csinált eddig és következtet belőle azokra, amiket ezután cselekedni képes. Minden hivatalra megvan a maga jelöltje és ezek megválasztásánál kizárólag csak objektív szempontok vezetnek. Jellemző, hogy az utóbbi években az ő ajánlata szerint betöltött magas hivatalok egyike sem került az aulikus nemeselek kezébe. Sem Beck báró, a volt miniszterelnök, sem Conrad vezérkari főnök, sem Aerenthal báró külügyminiszter nem tartoznak a főnemességhez, sőt Aerenthal éppen egy zsidó bankáresaládból származik.

A trónörökös Ausztria klerikálisai a magukénak tartják és valóban Ferenc Ferdinánd nemcsak istenfélő, hanem a klerikális párttal szorosabb összeköttetést is tart fenn, mint más politikai csoporttal. Az osztrák képviselőházban gyakran látni ülésnapokon egy benedekrendi atyát, akit *pater Augustinusnak* hívnak. Ennek a szerzetesnek a rendbe való belépése előtt Galen gróf volt a neve s kormányreferens volt Westfáliában, most pedig *gyónatője és politikai bizalmasa a trónörökösnek*. Az ő jelenléte a képviselőházban mindig azt jelenti, hogy a trónörökös a keresztényszocialista párt valamelyik vezérének a szőnyegen forgó kérdések valamelyikére vonatkozólag utbaigazításokat akar adni. A főherceg azonban ennek dacára éppen nem klerikális, csupán a polgári pártok ügytelensége és züllöttsége kényszerítette arra, hogy a keresztényszocialistákra támaszkodjék.

Ha volnának olyan polgári pártok, amelyek a nemzetiségi kicsinyességekkel nem törődve a jövőn munkálkodnának, úgy a főherceg egy percig sem haboznék a közeledésre. Neki csak egy célja van: a nagyhatalmi állás megtartása.

Ferenc Ferdinánd a magyar függetlenségi párt törekvéseivel nem rokonszenvez és innét származik az ő magyarülöletének hirtelensége. A függetlenségi párt iránt való antipátiája miatt keveredett annak idején viszályba a királylyal is, amikor az uralkodó a függetlenségi párttal alkudozásokba bocsátkozott. A trónörökös akkor a következő haragos kijelentésre ragadtatta magát:

— A korona olyan, mint egy hitbizomány és senkinek, még jelenlegi viselőjének sincsen joga arra, hogy a fényét elhomályosítsa.

Ezt a kijelentést a királynak is tudomására hozzák és ez okozta a király neheztelését. A kiengesztelődés csak később, lassan állt helyre.

A trónörökös hidegen mérlegelő, világosan ítélő képességét felette jellemzi a következő kis reminiscencia: Amikor atyja, Károly Lajos főherceg meghalt, az elhunyt legifjabb fia, Ferdinánd Károly főherceg ráborult a holttestre és keservesen sirt. Az idősebb fia, Ottó főherceg halott atyja nyakát karolta át és úgy zokogott, míg Ferenc Ferdinánd nyugodtan, biztos kézzel nyitotta ki atyja íróasztalát és a végrendeletet kereste.

Öltöztetőnők a primadonnákról.

Istennők pongyolában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 21

A körkérdések e korszakában, — amikor Mikszáth Kálmántól kezdve Rápothy B. Benő alanyi költőig mindenki gunyosan beszél erről a léha irodalmi divatról, de azért mindenki lojálisan válaszol a hozzá intézett körkérdésre — az Aradi Közlöny se akart kitérni az általános szokás alól s nagy fáradtsággal bár, de sikeresen meginterviewolt néhány kiváló személyiséget. Nem politikusokat, írókat, művészeket, váosi nagyságokat, hanem azokat, akik többet tudnak beszélni mindannyiunknál: a fővárosi színházak öltöztetőnőit. Milyen az édes nő akkor, amidőn egyedül, sőt ruha nélküli van a spanyolfal mögött? Ez a kérdés bizonyára minden olvasót érdekel, hiszen ősrégi igazság, hogy a nagyembereket — tehát a nagyszonyokat is — azok ismerik a legjobban, akik pongyolában látják őket. Az öltöztetőnők bizalmas vallomása tehát ketségtelenül pikáns csemege, — tessék csak elolvasni a következő, szenzációs kijelentéseket:

Márkus Emilia

öltöztetőnője, Steiner Irma asszony, így nyilatkozik:

— A jövő hónapban lesz huszonöt esztendeje, hogy én öltöztetem Márkus Emiliát. Kiváló, nagy színésznőnek tartom, amennyire az én egyszerű eszem fel tudja fogni az ő nagy művészetének értékét. Csak egyetlenegy hibáját tudom, legalább én úgy gondolom, hogy ez az egyetlenegy hibája: hogy néha hadar. Különösen, ha izgatott, akkor iszonyu gyorsan beszél. Egyébként nagyon vig, jókedvű, mindig tréfál és szereti a társnőit alaposan megtréfálni. Egészen fiatal leány volt még, mikor először öltöztettem. Ugy emlékszem rá, mintha ma volna. Csipkés, fehér muszlin-ruhát adtam rá és kacsaringókba fodorítottam a haját. Olyan volt, mint egy gyönyörű baba. Azóta bizony eljártak az évek. En egészen megöregedtem. Csupa ősz haj van a fejemen, de Márkus Emma ma is olyan fiatal, vig, derült, jókedvű, mint akkor volt.

Csillag Teréz

öltöztetőnője, Spitzer Gizella, így beszél:

— Örökké vig, örökké jókedvű, mindig és mindennel megelégedett, olyan mitha nem két férjes leánynak az anyja lenne, hanem valami fiatal leány. Vizvári Mariskát is, Lenkei Hed-

viget is én öltöztetem, öltöztettem már egy egész sor színésznőt, de a legkevesebb baj Csillag Terézzel van. Jóformán alig kell neki az öltöztetőnő. Legjobban egymaga szeret öltözni, de azért nélkülem talán el se tudna lenni, úgy hozzám szokott. Ez minden, amit róla mondani tudok. Ot tartom a legvidámabb, legkedvesebb színésznőnek és hiába jönnek ujak, meg ujak, olyan kiválóan nagy művésznő, mint Csillag Teréz, nem egyhamar lesz másik.

Jászai Mari

öltöztetőnője, Jessenszky Lajosné, így nyilatkozik:

— Nem vagyok én arra hivatott, hogy Jászai Mari művészetéről bírálatot mondjak. Irtak róla az újságok már eleget, azok jobban el tudják mondani, hogy micsoda nagy művésznő. Nekem ehhez sincsen szavam. Hozzám mindig nagyon jó volt, engem mindig nagyon szeretett és én is végtelenül szerettem Jászai Marit. Talán meg se engedné, hogy más öltöztesse. Én már tudom, hogy hogyan kell öltöztetni. Szorosnak nem szabad lennie rajta semminek, mert az idegessé teszi, viszont úgy se jó, ha pongyolán lóg le róla minden, mert akkor — ő mondja — mindig attól fél, hogy elveszt valamit. De én már tudom a módját, meg a fortélyait. Tudom, hogy kell felöltöztetni, hogy szűken se legyen, és pongyolán se lógjon le róla a ruha. Így aztán nagyon meg van velem elégedve és én is nagyon szeretem őt, aki egyébként minden alkalmat megragad, hogy nekem szivességet tegyen Karácsony, újév, születésnap nem mulik el úgy, hogy valami ajándékot ne kapnék tőle.

Medgyaszay Vilma

öltöztetőnője, Halasi Sándorné, ezt mondja:

— Én nemcsak az öltöztetőnője vagyok Medgyaszay Vilmának, de nála is lakom. Az öltöztetőnőben én vagyok az ur, odahaza meg ő. De a betörés óta nagyon megváltozott minden. Azelőtt örültünk, ha hazaérkeztünk és belebujhattunk az ágyba. Én az egyik szobában, ő a másikban, aztán úgy beszélgettünk a nyitott ajtón keresztül, amíg egyikünk el nem aludt. Most, a kabaréból kijövet, előbb én megyek be és lámpával megnézem az ágyak alját, a szekrényeket, meg a függönyöket, hogy nem bujt-e mögöttük senki? Aztán az égő lámpás mellett beszélgetünk sokáig. Mikor már nagyon elálmósodtunk, akkor lefekszünk. De ha csak zörren valami az udvaron, akkor már átszól hozzám:

— Halasikám, alszol?

— Nem én! — felelem, aztán újra megindul a beszélgetés és így tart hajnalig. Zaklat, zaklat, de hiába, otthon ő az ur.

Bezzeg az öltöztetőnőben másképp van a dolog. Éppen fordítva. Bejön, leül és elkezd fecsegni. Rászólók:

— Ugyan, ne beszéljen már olyan sokat, hanem öltözzünk!

Akkor elkezd a lustaságát panasolni, a derekát fájlalni, míg végre hosszú fohászkodás után neki kezd:

— Szép dolog ez a színészet, csak somat kell benne vetkőzni! — mondja és ez a jel, hogy megkezdődött az öltözés. Néha össze is kapunk egy-egy kicsit, de hamarosan meg van újra a kibékülés, mert se velem, se vele nem lehet haragot tartani.

Petráss Sári

öltöztetőnője, Tóth Juliska, akinek a pozícióját bizonyára sokan irigylik, ezt az enunuciát teszi:

— Takarodjanak már ki innen — szoktam mondani csaknem minden felvonásközben a

Petráss Sári öltözőjében — még megérem, hogy elkészünk. Ugyis mindig csak a harmadik csemetetésre jön a színházba a nagysága, aztán még azt a kis idejét is magukkal herdálja el. Én meg kapkodhatok, mint az a bizonyos Bernát, hogy le ne kesse a jelenését.

Az ekképp megszólított vendégek: szerzők, habitűk és a színház bentfentes ujságírói — megrebbenve menekülnek kifelé az öltözőből, az ajtót erőlyesen becsapom a hátuk mögött, aztán hozzálatok, hogy a kisasszonyomat szinpadképpé alakítsam. Mikor végre sikerült az utolsó pillanatban kituszkolnom a szinpadra, összecsapom a kezem és egy nagyot sóhajtok:

— Hála Istennek!

De hát igaz is, olyan könnyelmű az én nagyságám, hogy az már ok. Sohasem izgattott, sohasem fél. Még a premiéren se. Mindig későn jön, aztán az utolsó percben siet. A kipirult arcát ki se lehet festeni. De hiába beszél neki az ember, sohasem hallgat senkire. Pedig engem szeret. Én legalább úgy érzem, hogy szeret. Hiszen a nyáron is magával vitt. Automobilon jártuk be egész Európát. Voltunk Párisban, Genfben, Zürichben, Karlsbadban, Prágában. Sokszor aludtunk az árokpártján és az egyetlen férfi utasunk, a gépész virrasztott a fejünk fölött. El se mondom, hogy hányszor pukkant ki az automobilunk kereke hogy mennyi tenger pénzbe került az a csunya masina. Mikor Párisba értünk, ezerkétszáz forintot fizettünk a javításért, aztán egy elfogyott a pénzünk hogy a Beck Vilmos urtól kellett kölcsön kérnünk. De legalább világot láttunk. Az én nagyságám meg borzasztóan szeret tanulmányozni. Csak egyet mondom: ha nekem annyi pénzem lenne, amennyi ezen a világon nincs is, akkor se vennék automobilt. Bolond dolog az, tenger pénzbe kerül. No de hívják, szaladok.

Varsányi Irén és G. Kertész Ella

öltöztetőnője, *Benkő Mária*, így jellemzi a helyzetet:

Csak azt mondhatom, hogy olyan kedves, szerény, egyszerű egyéniség, mint Varsányi Irén, nincs még egy, egész Magyarországon. Ilyen az öltözőjében is. Pedig ő a legnagyobb színésznő nálunk. Velem mindig csak így beszél:

— Édes Benkőné, kérem szépen, tegye ezt, tegye azt!

Előadás után pedig mindig megköszöni a fáradságomat. Nagyon bizalmas velem szemben, elmondja minden buját, baját, titkát, de abból persze akkor sem mondanék el semmit, ha összedőlne a világ Most, hogy a-Király című darabban együtt játszik Kertész Ellával, tegnapelőtt este megkérdezett, hogyan fogom majd bírni a munkát?

— Kisegítőt kértem — feleltem.

— Az nem elég, kérjen fizetésjavítást is. Majd én is szólok.

Szól is. Meg is kaptam a javítást. Nincs több ilyen bájos asszony a világon.

Kertész Elláról is csak a legjobbat mondhatom. Erős egyéniségű, kiváló színésznőnek gondolom. Hibáját nem tudom. Ő is szerény, egyszerű, de Varsányi Iréneen ebben a tekintetben tultenni nem lehet.

Az ujarad-nagykikindai vasut botránya.

Zselénszky gróf interpellációja a főrendiházban. — Szerényi válasza.

Pallósékat kirekesztették.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 21.

A nagykikinda-ujaradi vicinális építési botrányát, melyről már hetek óta beszéltek előkelő politikai körökben is, ma Zselénszky Róbert gróf interpelláció alakjában tette szóvá a főrendiház ülésén. A Pallós cég üzelmait leplezte le. Elmondotta, hogy ez a cég a vasutépítésre szánt idegen tőkét nem fordította az építés céljaira s ez által oly helyzetbe került a vállalat, hogy a hitelt nyújtó bankok jónak látták az építési vállalkozó beavatkozási jogát az által is korlátozni, hogy ők maguk vették kezükbe az építkezést. A botrány, melylyel vezető helyen is foglalkozunk, alkalmat adott Szerényi államtitkárnak, hogy kiméletlenül elmondja az igazságot a Pallós cég viselt dolgairól s az érdekeltek meggyugtatására kijelentette, hogy a kormány a vasut ügyét a bankokkal kívánja rendezni. A feltétele az, hogy a Pallós cég a vállalat semminemű szervében többé helyet nem foglalhat.

A főrendiház ülésének e rendkívül érdekes részéről itt következik tudósításunk:

Az interpelláció.

Zselénszky Róbert gróf szóvá teszi az arad-nagykikindai vasut ügyét, amelyet a kormány egy kedvezőbb ajánlat helyett olyan cégnek adott, amely sokkal drágábban s a vidék nagy megterhelésével épít.

A következő interpellációt terjesztí a kereskedelemügyi kormány elé:

1. Igaz-e, hogy az arad-nagykikindai vasut építőcég felvette a községek és a kormány által adott hozzájárulási összegeket, vagy azok egy részét s olyan spekulációkra fordította, ahol pénze elveszett?

2. Igaz-e, hogy a cég szorultságában az érdekelteknek kiadott részvényeket egy külföldi banknál elzálogosította s hogy ez a pénz el is fogyott anélkül, hogy a vasutat kiépítették volna?

3. Igaz-e, hogy a külföldi bankok fenyegetik a nevezett céget, mert a részvények vasut nélkül mit sem érnek?

4. Igaz-e, hogy a kormánykörökben azon gondolkoznak, hogyan lehetne a vasutépítési vállalkozó céget megmenteni, nehogy feljelentés tétessék ellene és könyvei a bírósághoz kerüljenek?

Ramelli, hogy a kereskedelmi kormány a szállongó híreket megcáfolja.

Az államtitkár válasza.

Szerényi József kereskedelmi államtitkár Zselénszkynek válaszolva sajnálatl konstatálja, hogy az iparfejlesztési akcióval átmenetileg bizonyos stagnáció fog elkövetkezni. Ezután így folytatja: Rátérnek most egy sokkal kellemetlenebb ügyre: a nagykikinda-ujaradi vasutvonal kérdésére, amelynek kapcsán a gróf urnak négy pontból álló interpellációt méltóztatott intézni a kereskedelemügyi miniszterhez, felvilágosítást kívánva a nagyki-

kinda-ujaradi vasutvonalnál előfordult szabálytalanságokra és visszaélésekre nézve.

Nagyméltóságú gróf ur, méltóságos főrendek! A felvetett kérdésekre teljes nyíltsággal, őszintén, hiteles adatokkal fogok szolgálni, nem hallgatva el az ügyből semmit. A nagykikinda-ujaradi vasutvonal vonatkozólag azt a kérdést intézi az interpelláló gróf ur, igaz-e, hogy az illető vasutépítő cég felvette a községek s az állam által adott hozzájárulási összegeket, vagy azok egy részét, ezeket azonban olyan spekulációra fordította, ahol a pénzt elvesztette és ennek kapcsán, — mert egyszerre kívánnék a két kérdésre válaszolni, — kérde, igaz-e, hogy szorultságában az érdekelteknek kiadott részvényeket elzálogosította egy külföldi banknál és hogy ez a pénz is elfogyott anélkül, hogy a vasutat kiépítették volna.

(Hogy pattant ki a botrány?)

Körülbelül október tizedikén történt, hogy egy nagyobb vasutépítő, illetőleg finanszírozó cég főnöke jelent meg nálam, bejelentve, hogy ő az oravica-resicabányai s a nagykikinda-ujaradi vonal iránt érdeklődne. Közölte velem, hogy ennél a két vasuttársaságnál bajok vannak, ő azonban hajlandó volna e bajokat szanálni, ha az állam bizonyos továbbmenő kedvezményeket adna. Kereken kijelentettem, hogy az illető céggel közölni fogom az ő közlését, amelyet magamra nézve bizalmasnak nem tekinthetek, mert amely percben tudomásom van, hogy valamely szabálytalanság, vagy visszaélés történik a tárca keretében, kötelességem hivatalosan portraktálni.

(Megindul a vizsgálat.)

Ez történt október tizedikén Tizenharmadikán a kereskedelemügyi miniszter ur vizsgálatot rendelt el a két érdekelt vasut ügyében, megbizva azal a vasuti osztály egyik kiváló tagját. Ugyanakkor még más két más vállalkozóra vonatkozólag is megindított a vizsgálat, anélkül, hogy valamely alapos gyanunk lett volna, de célszerűnek tartottuk azért, hogy más vasutak építésének lebonyolítása ügyébe is mélyebb betekintést nyerjen a minisztérium.

Eredménye a vizsgálatnak az itt fekvő jegyzőkönyv tanúsága szerint ama két kérdésre vonatkozólag, amelyet a gróf ur feltesz, hogy az építési vállalkozó az igazgatóság elé, — amely törvényes formák között megalakult és a legsúlyosabb részei a dolognak ezekben az ügyekben az igazgatóság ténykedéseivel állított szembe, — azt a kérdést terjesztí, hogy neki bizonyos fizetései lévén teljesítendő, adjon felhatalmazást több dologra. Szó szerint olvasta fel az erről szóló okmányt, valamint a második kérdésre vonatkozólag az elhelyezett részvényeknek hiteles jegyzékét. Csak annyit tudunk róla a vizsgá-

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetési osztály 151.

lat alapján, hogy a külföldi cégek érdeke van abban, hogy a vasut kérdése szanal tassel. Érdeke van azért, mert nagymeny nyiségű részvény van tulajdonában, mert nála számítottatott le az elsőbbségi részvények egy része. De arra a kérdésre, hogy a kereskedelemügyi miniszter, vagy a miniszterium, vagy a kormány bármi néven nevezendő akcióba bocsátkoznék, mindaddig az ideig, míg ez a helyzet tisztázva nincs, apodiktikusan válaszolhatok azzal, hogy: *nem.*

(Nem palástolják a botrányt.)

Áttérek már most egy későbbi pontra, amely azt kérdi, igaz-e, hogy a külföldi bankok fenyegetik a nevezett céget, mert a részvények vasut nélkül mit sem érnek és hogy igaz-e az, hogy kormánykörökben azon gondolkoznak, hogyan lehetne a céget megmenteni, nehogy feljelentés tétesék ellene a könyvel a bírósághoz kerüljenek.

Azt hiszem, a punctum saliens a dologban az, hogy a kormány palástolni akar-e valamit, hogy azzal egy magáncéget megmentsen. Az állam érdeke a közérdek rovására, hogy talán takarózni akar valamivel és nem jelenik meg egész nyiltan. Hogy a külföldi cég van-e valami vonatkozásban a vállalkozóval, vagy nem, erre semmiféle ingerenciánk nincs, nincs is tudomásunk róla. Minthogy azonban a magyar hitel és a magyar vasutépítés kérdése közeli van érintve, ebben a kérdésben nem a botrány elkerülése vezetett. Botránytól mi nem félünk, mert csak akkor kell félnünk, ha a kérdés bármely parányi részét palástolnánk, vagy az igazságot nyiltan be nem vallanánk.

Pallósékat kirekesztik

Minthogy azonban, ismétlem, a külföldi cég közeli van érdekelve a kérdésben, azt az álláspontot foglaltuk el, hogy *kizárólag a külföldi pénzintézettel, vagy az érdekelt magyar pénzintézetekkel vagyunk hajlandók tárgyalni a vasut szanalására nézve.* De nem a vállalkozóért, mert hiszen voltam bátor jelezni, hogy *alaptételünk, hogy annak a vállalkozónak, vagy az alkalmazottainak nem lehet bennmaradnia az igazgatóságban, sem annak bármely szervében.* Kijelentettük, hogy ezen az alapon vagyunk hajlandók olyképen tárgyalni, hogy az államnak egyetlen fillérnyi újabb áldozatába ne kerüljön az, hogy a vasut megépíttessék.

Ez a tiszta tényállás és azt hiszem, hogy a nagyméltóságú gróf ur összes kérdéseire teljes nyiltasággal és őszintén feleltem és kérem ennek tudomásul vételét. A kormány ki fogja irtani a visszaélést, akárcsak találja is és a nagy kikindu-
jaradi vasut ügyében hajlandó tárgya ást kezdeni, de nem a vállalkozónak, hanem a vasutnak szanalására.

TANÜGY.

(—) Munkásképző előadás Az aradi polgári filialkola dísztermé: vasárnap délután szorongásig megölték az érdeklődők, amely alkalommal előadásra került hazánk több neves orvosi gyógyfürdője. A képeket nagy szakértelennel Matusik Márton tanár vetítette, míg azokat egyes előadással Berecs Károly tanár ismertette. Megelőzte ezt Knizse Inna monológja. Az előadókát sajnos megélték a közönség.

(—) Az ujszentannai munkás gimnázium. Elő-
ltették már, hogy Ujszentanna iparosága kö-
zött visszhangra talált a munkás gimnázium üd-
vös látványos és ma már 46 hallgatóval el-
csukadhat az intézet, melynek igazgatója
Molnár Ödön iparkolai igazgató, áll. polg.
isk. tanár. A hallgatók mindannyian a tanonc
iskola III. osztályát végzett iparos segédek
kik lelkesedéssel és kiartó szorgalommal hall-
gatják kedden és csütörtök esteként 8-9 ig
Szabó Béla áll. polg. isk. igazgatónak, a mun-
kás gimnázium bizottsága tisztelettel elnöké-
nek történelmi, a Molnár Ödön földrajzi elő-
adásait, akik az áll. polg. isk. tulajdonát ké-
pező vetítógép segítségével az Uránia ké-
peivel élénkítik előadásukat. Eddig elő-
adásra kerültek: Flum. Eső királyaink az
Árpád-ház él. Ba'aa. Szent László és uté-
dai. Vág völgye. Tatárjárás. Debrecen. Az
Anjenk. Hazai gyógyfürdőink. A Hunyadyak
kora. Januárban egészségügyi, iparkolai és
iránytani előadások lesznek, melyeknek elődől
a polg. iskola és iparkolai tanárai.

VÁMBÉRY ÁRMINNÁL.

Beszélgetés az alkotmányos Török- országról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 21.

A mai érdeklődés középpontjában ta-
gadhatatlanul a balkáni események álla-
nak. Monarchiánk anektálja Boszniát és
Hercegovinát, Szerbia és a kicsi Monte-
negro a fölötti haragjukban fegyverkeznek,
lármáznak, fűhöz-fához kapkodnak; Bulgá-
riában kikiáltják a királyságot s mind-
ezekhez járul az a mindenesetre szintén
érdekes tény, hogy a nagy padisah biro-
dalma egy vér nélküli forradalom árán
belépett az európai alkotmányos országok
sorába. Valóban, még így leírva is óriási
jelentőséggel bír ez a nagy világpolitikai
fordulat s ugyancsak proféta legyen a
talpán, aki ennek a változásnak minden
következményét már most látná.

A megökönt padisah megadta né-
pnek az alkotmányt, a szabadságot és
huszonnégy órán belül született meg az
alkotmányos Törökország. Csak az álmok
világában történnek ilyen csodák...

Ennek a küzdelemnek az előzményei-
ről és következményeiről akart az Aradi
Közlöny közlebbi részleteket megtudni
akkor, amikor fővárosi munkatársát elkül-
dötte Vámbéry Arminhoz, a világhírű tu-
dóshoz, aki keleti dolgokban európai te-
kintély és akinek — ha csak közvetve is
— igen nagy része van a török alkot-
mány megszületésében. A tudós tanár ki-
tűntető szívesseggel fogadta lapunk mun-
katársát és a legnagyobb készséggel felelt
kérdéseire. Érdekes mindaz, amit mondott,
de érdekesebb, ahogyan mondotta. Min-
den mondatából a török nép iránt való
igazi szeretet, a török nép lelkébe való
elmélyedés és az ottani viszonyok alapos
ismerete szól hozzánk... De hadd be-
szélgjen Vámbéry Armin.

— Hogyan született a török alkotmány? — ez
volt első kérdése munkatársunknak.

— Az új török — mondotta a tudós —
évek hosszú során át izgatták a népet. Mi-
kor ezt meggyerték az ügynek, a katonaság-
ban iparkodtak gyökeret verni. Hosszu, fá-
radtságos, vérszal teljes munka után ez is
sikerült és amikor már ural voltak a hely-
setnek, álléptek nyiltan ország-világ elé. A

szultán pedig engedni volt kénytelen és —
megvolt az alkotmány.

— De elég erősek e az új törökök ahhoz, hogy
a hatalmat meg is tartassák?

— Hogyne! Most már nem egyhamar
lehet kicsavarni kezükből a fegyvert.

— Milyen befolyása volt Tanár urnak az új
török mozgalomra?

— Hogy nekem milyen befolyásom volt
és van a mozgalomra és hogy milyenek az
összeköttetésem az új törökökkel, annak leg-
szababb bizonyítéka az a levél, amely az Ildam
című török lapban megjelent és amelyet
magyar nyelven is közölt egy magyar lap.
Az új törökök szeretik és becsülnék engem,
leveleikben mindenkor „Mesterük”-nek nevez-
nek, mert én voltam az egyetlen európai, aki
céljait már majd két évtized óta teljes-
erőből előmozdítottam. Önnel és meg-
elégedéssel tölt el, hogy az új törökök hálá-
soknak is mutatkoznak munkásságomért és
szeretettel csüngenek személyemen.

A parlamentre tereltem a beszédet. Kívánsá-
 voltam megtudni, mi várható a legfiatalabb európai
parlamenttől?

— Hát bizony a parlamentről most még
semmit sem lehet tudni. — mondotta Vám-
béry, tény az, hogy a törökök nagy többség-
ben vannak és jó, hogy ez így van. Ok az
államalkotó és államfenntartó elem, őket illeti
a hatalom is. Előreláthatólag a görögökkel
és az arabokkal, — de lehet, hogy az örmé-
nyekkel is — egy kis csatapatéjuk lesz, de
ettől én nem féltöm a törököket, mert jótanok
és becsületesen betartják a békét. Legjobban
bizonyítja ezt az a körülmény is, hogy a
külföldi dolgokkal mostanában nem igen tör-
dönek; főcéljuk az, hogy bent az országban
teremtessenek rendet.

— De a lapok azt írják — vetettem közbe,
— hogy a török nép vegyes érzelmekkel fogadta az
alkotmányt, meg a parlamentet. Mi igaz ebből?

— Semmi. A török nép minden időben
kivánta az alkotmányosságot, — hangzott a
rövid, de határozott válasz.

— Gondolja Tanár ur, hogy a parlament hasz-
nos munkát fog végezni?

— Hogy hasznos munkát fog-e végezni
azt így előre és biztosítással nem monda-
tom. De erős hitem az, hogy fog.

Rátértünk a háborúra, amely most folyton
kísért.

— Teljesen kiadrtnak tartom a háborut
— nyilatkozatta ki Vámbéry. — Mi nem
kezdenéjük, mert nem tudjuk, nem me-
gyünk-e egy európai konfliktációba bele; —
a törökökre nézve pedig egy háboru most
egyértelmű volna a halállal.

Még a bojkottról akartam tudni a véleményét.

— A bojkottot a törökök részéről bi-
zony nem helyeslem, mert az én nézetem az,
hogy erőszakos rendszabályokkal senkit sem
lehet megnyerni valamely ügynek. De más
részt nem hiszem, hogy a bojkott a törökök
fejében fogamsott volna meg. A török tár-
sadalom nincsen berendezve a bojkottra, sőt
még ezt a szót sem ismerik. Én úgy látom,
hogy kívülről izgatták erre a lépésre.

Beszélgetésünk ezzel véget ért. Az
öreg, de szellemileg páratlanul friss tudós
fáradtan kelt fel székéről és barátságosan
megrázva kezemet, így szólott:

— Fáradt vagyok. De nem csoda.
Egész nap dolgozom, mert bizony sokan
érdeklődnek nálam a törökországi esemé-
nyek iránt.

Hatásában
Felülmulhatatlan
a kellemes ízű, friss Hajós fele
Csukamájolaj

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt; hatalmas tápanyagánál fogva az orvosok előszeretettel rendelik.
Ara egy üvegnek 2 korona.

**Köhögés,
Rekedtség**

elnyálkásodás ellen elismert kitűnő hatású szer a

„Tussinál“ cukorka

Ara 60 fillér, 6s

„Tussinál“ thea

ára egy doboznak 50 fillér.

Dr. Graur Victor aradi fogorvos antisept. szájvizének és fogporának egyedüli raktára.

Egy üveg szájviz 2 korona.
Egy dohoz fogpor 1 korona.

Legjobb fekete, le nem mosható

**HAJFESTŐ
a Hajós-féle
MELOGEN.**

Ara 2 korona.

Kapható a készítőnél: 241

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárterében
Arad, Andrásy tér 22., megyeházzal szemben,
továbbá minden gyógyszertár, Utaszerüzlet és drogeriában.

Szővet, barchet, flannell

és mindenféle téli áruk remek választékban

Hoffmann Sándor

cégnél 1881

Arad, Színház-épület.

Vidákra mintákat készséggel küldök.

Városi és megyei telefon 333.

Legérdekesebb gyermek-

játékok nagy raktára.

Kohn József

Arad, Minorita-palota.

Nagy választék 1889

karácsonyi és újévi ajándékokban.

POROSZ KÖSZÉN
és
MAGYAR KÖSZÉN

KOKSZ (PIRSZÉN)

blombározt zsákokban,

ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN

házhoz szállítva legelőször kapható

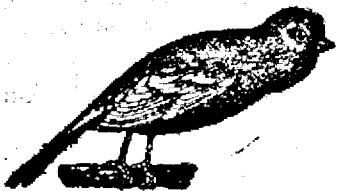
ALTMANN EDE-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán.

Telefon 46.

3676

Telefon 46.

Legszébb karácsonyi ajándék!
Legnemesebb énekes

házi kanárikat
szállítok 8, 10, 12, 20 koronáig, nőstényeket 2-3 koronáig. 3750

Sándor Mihály,
Arad, Demeter-u. 68/a sz

Női kalap divat szalon!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség b. tudomására hozni, hogy válogatott izlésű

modeljeim

32 őszai és téli szezonra megérkeztek.

Dusan főszereplő raktáram által abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy ugya legkényesebb, mint a le. szerényebb igényeket kitadom elégtelen. Számos látogatásért esd 3261

Grünblitt Antónia

Arad, Sz. hadsereg-tér 11. I. em.
(a Glück huszarnokkal egy házban.)

Byasztalapot a legrovidebb idő alatt elkészítenek

A hölgyek tudják legjobban mily fontos a szép üdö arc, mily hatalom es kincs az, mily előnyökben részesül: egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat; nem elegendő, hogy valaki csinos, fess, megnyerő külsejű és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arcóre tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen nagy gondot fordítanak az arcórápolására és a szép ég emelésére.

A Földes-féle Margit-Creme

az arc-ápoló szer, mely 5-6-szori használat után eltávolít kiütéseket, pattanásokat, szeplőket, májfoltokat és az arcot hófehérré teszi.

A Földes-féle MARGIT-CREME páratlan és csodás arc-ápoló és a szépséget megőrző hatását mi sem bizonyítja fényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits und Schönheits pflege“ nagy aranyérmét és díszoklevelet nyert.

A MARGIT-CREME, miként azt számos vegyvizsgálat igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot bármily ideig használják is azt nemcsak nem rontja, hanem késő öreg korig ifjú üdeségében tartja meg.

Készítte:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Kapható az egész országban. Ára 1 korona 381

Karácsonyi Occasíó!

Minden versenyt kizáró olcsó árak!

120 cm. széles Angol. kelme most 85 kr.

120 „ „ Costüm „ „ 75 kr.

120 „ „ Mochair „ „ 75 kr.

Ezek rendes forgalmi ára volt:

1 frt. 80 kr.

1000 féle selyem maradékok bl usokra alkalmas átlag métere 1 frt. 20 kr.

Mosó barchet, mosó flannell métere 20 krajcár.

Óriási választék női és gyermek kötényekben.

Olcsó keztyűk,

Olcsó harisnyák,

Olcsó alsó ruhák,

Olcsó zsebkendők,

Olcsó szörme gallér.

391

Mielőtt bevásárlásait beszerzi, kérjék kirakataink megtekintését.

Felülmulhatatlan olcsó reklám árak.

ESTE új külső kivilégítés.

Számtalan ajándéknak alkalmas cikkek.

Rosenblüh H. és Társa.

Valódi
OROSZ ÉS CHINAI TEÁK.

Legfinomabb

1331

ANGOL RUMOK.

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

— Városi és megyei telefon szám 455. —

Főlerakat Vojtek és Weisz cég-nél Aradon. 5779

Legalkalmasabb
 karácsonyi ajándéku
 ajánlok

Gáz és villanycsillárokat,
 asztali lámpákat modern ki-
 vitel és legolcsóbb áron.
 Villanyvilágítási berendezéseket
 gyorsan, a falak rongálása nélkül
 végzek. 8678

Diamant Ferencz

Atzél Péter-u. 2. (Bohus udvar.)

Telefon 595. sz

Telefon 688.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázó

Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebbt
 kivételg elvállal munkákat ugy
 helyten, mint vidéken. 190

Köszén

3.60 korona.

100 kg.-ként házhoz szállítatik 50
 — kg.-es plombázott zsákokban —

Megrendelhető:

Erdélyi bánya r. t.

főraktáránál

Karolina-utca 7. sz.

Telefon 206. sz.

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

Uj cipő raktár! Tartós munka!

Ha szép és tartós cipőt óhajt,
 ugy forduljon bizalommal

Weisz Márton

uri és női cipészhez,

Arad, Deák Ferenc-utca 4. szám,

ahol mindennemű saját készítésű
 uri, női, és gyermek cipők állandóan
 raktáron vannak s a lehető legjutá-
 nyosabb árért beszerezhetők

Megrendelések ugyanott a leg-
 pontosabban készülnek.

Egy próba vásárlás, illetve ren-
 delés mindenkit meg fog győzni
 arról. 3613

Vidéki megrendelések gyorsan
 eszközöltetnek

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

RADÓ GYULA

női felöltő áruháza **ARAD**, szemben a Minorita-templommal.

Rendkívüli occassió elárusítás.

Eladásra kerülnek az összes női felöltők,
 plüsch, bársony és szőrme kabátok, an-
 gol és városi bundák, leány és gyermek
 felöltők, kosztümök, aljak, pongyolák 8787

mélyen leszállított occassió árak mellett.

VITÁK

a Kossuth-szobor körül.

A Kossuth-asztaltársaság ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 21.

Az aradi Kossuth-szobor ügyének örövendetes haladásáról számolt be a Kossuth-Lajos-asztaltársaság vezetősége a társaság mai ülésén. A szobor mellékcsoportozatainak egyikét öntésre készen vette át vásárnap a társaság kiküldöttje a fővárosi művészekről és a munkálatok többi részét is olyan előrehaladott stádiumban találta, hogy a várva-várt szobor jövő évi leleplezése biztosítottak vehető.

Az asztaltársaság mai ülését, melyen a csoportozat átvételén kívül több érdekes ügy került napirendre, este fél kilenckor nyitotta meg Nagy Kálmán elnök. Megnyitójában üdvözölte Barabás Béla dr. országgyűlési képviselőt, aki ez alkalmával jelent meg először az asztaltársaságnak a Röpási főle 888-as vendéglőben levő helyiségében. Beszámolva ezután a gyűjtés új eredményeiről, jelent, hogy Barabás ivén Weis József 50 koronát adományozott a szobor-alapra.

Schwartz Zsigmond titkár tett jelentést ezután a szobor-csoport átvételéről. Az átvétel sürgőssége miatt Aradról 6 egyedül volt jelen az átvételnél, de a társaság fővárosi tagjai közül Losorcsy Zoltán és Herczegh Miksa szintén megjelentek a szobrászok műtermében. A szobornak jobboldali mellékalakjait, a haldokló honvéd csoportját, agyagba öntésre készen találta. A csoportozat megalkotása a lehető legkülönböbben sikerült a művészeknek és ezért teljesítendőnek vőll a művészek ama kérését, hogy az engedélyezett 8000 korona előlegből 3000-et most felvehessenek.

Barabás Béla színelén teljesítendőnek tartja a művészek kérését. Kossuth és ő látták a készülő szobrot, szemtanúi voltak a két szorgalmas művész lelkes munkájának, nem tartará tehát helyesnek, hogy az asztaltársaság a kérelem megtagadásával kedvét szegje a művészeknek, akik a méltányosságra alaposan rászolgáltak. (Helyeslés.)

Moskovitz István kérdésre kifejti az elnök, hogy a művészeknek még 9000 korona követelésük van az asztaltársaságtól. Az elnök kérésére a társaság egyhangulag kimondotta, hogy a művészek kérését teljesíti. Schwartz Zsigmond ezután beszámolt arról, hogy a főalak érdekeintése már e hó végére teljesen kész lesz, de Aradra csak akkor szállítják majd, ha a talapszóra fel lehet állítani.

Barabás Béla dr. állott ezután szófára. Egy szerény indítványa van — ugymond — melyet nem kíván a társaságra ráerőszakolni, de amelynek szives megvitatását kéri. Azt tartja, hogy az aradi Kossuth-szobor számára legjobb hely a mostani Szentháromság-szobor helye. A Szentháromság-szobor áttehető volna a Ferenc-térre, vagy az építendő második katolikus templom elé. Ő karácsonykor Csernoch János püspök védője lesz és hajlandó a püspök támogatását kieszközölni ebben a dologban. A mostan megállapított helyet — a városháza előtt, a három ut közepén — nem tartja olyan alkalmasnak, mint a színház előtti teret.

Barabás felszólalása után nagy vita volt a hely kérdésében. Nagy Kálmán elnök kifejtette, hogy a Szentháromság szobor helyét nemcsak a fővárosi művészek, de az összes aradi műértők alkalmatlannak találták a Kossuth-szobor számára, főképp a színházépület ferde fekvéséről fogva, de meg azért is, mert az ottani tér,

ahova sok forgalmas utca torkollik, nem elég nagy egy monumentális szobor művészi elhelyezése. Arad város törvényhatósági bizottsága is megállapította ezeket egyik régebbi ülésén. Végül ellene szól a tervnek az is, hogy a Szentháromság-szobor elvitele és újbóli felállítása, amellel, hogy elvi akadályokba ütköznek, 24,000 korona költségbe is kerülne.

A kérdéshez ezután többen szóltak hozzá, míg végre Barabás Béla arra kérte az asztaltársaságot, hogy álljon el a további vitától, mert a felhozott érvek után ő is jobbnak találja, ha az asztaltársaság a már megállapított hely mellett marad. Barabásnak ezt az indítványát a társaság zajos helyesléssel elfogadta és így a Kossuth-szobor a már kijelölt városház előtti térre kerül.

Nagy Kálmán elnök ezután új taggávatta Várfalvi Antalt. Majd elfogadták Barabás Béla azt az indítványát, hogy a társaság január 11-iki ülésének napirendjére kitűnik a veszthely megváltása érdekében indított mozgalom miként való pártolásának megbeszélését. Kovács Vince meleg szavakban éltette ezután az asztaltársaság nagynevű társelnökét, Barabás Bélát, mire a gyűlés Barabás lelkes éltésével véget ért.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: Faust, opera. M. Szoyer Ilonka felléptével. (A bérlet.)
Szerda: Mignon, opera. M. Szoyer Ilonka felléptével. (B. bérlet.)
Csütörtök: Délután fél 4 órakor: Hamupipőke, tündérajáték. Gyermekelekedés. Este: Nincs előadás.
Péntek: Délután: Ördög, vígjáték. Este: Dollárkirálynő, operett. (A bérletszűnet)
Szombat: Délután: Vasgyáros, színmű. Este: Tatárjárás, operett. (B. bérletszűnet.)
Vasárnap: Délután: Gül-Baba, operett. Este: Falurossza, népszínmű. (C. bérlet.)

Vernissage.

— A Képzőművészeti Társulat kiállításának megnyitása. —

Vásárnap délelőtt volt ünnepes megnyitása az Aradi képző- és iparművészeti társulat karácsonyi kiállításának. Reggel kilenc órától fogva nagyszámú közönség kereste fel a Karácsonyi Akadémia nagytermét, ahol kétszáznál több műtárgyat helyezett el a rendezőség.

A vernissage délelőtt 11 órakor volt. Csánik Lajos, a társulat alelnöke kérte fel a megnyitásra Várjassy Lajos polgármestert. Kiemelte beszédében a társulatnak azt a törekvését, mely minden erejével Arad közönségének kulturális fejlődését szolgálja. Ez a törekvés hozta létre ugymond a mostani tárlatot is, melynek megnyitására Arad polgármesterét tartja legméltóbbnak.

Várjassy polgármester lendületes beszéddel nyitotta meg erre a tárlatot.

— Egy város fejlettségét — ugymond — művészeti mozgalmak, kulturális eseményei mutatják legkifejezöbben. E szempontból nézve a vidéki városokat, alig találunk köztük olyat, melynek közönsége nagyobb lelkesedéssel támogatná a művészeteket, mint Aradé. Igéri, hogy a maga részéről is mindent elkövet a gyönyörű kiállítás támogatására.

A polgármester beszédét éljenzéssel fogadta a jelenvolt nagy közönség, melynek soraiból sikerült feljegyezni a következőket:

Ábrai Lajos és neje, Andreyi Károly és neje, Barabás Béla dr., Barsy Anrélné, Czárán Márton, Domán Sándor és neje, Fodor Zsigmond és neje, Fényes Dezső, Finta Lajos és neje, Jankó Gyuláné, Keller Ivánné, Keller Lajos, Kovács Marcell és neje, Kovács Vince, Lócs Rezső, ifj. Lócs Rezső, Leopold Zsigmond és neje, Lukácsy Lajos, Lukácsy Lipót,

Nagy Jánosné, Nagy Sándor, Petrovics Arzén, Réti Ödön és neje, Reisinger Sándor és neje, Ring Géza, Somló Ármán dr., Steiner Ferenc és neje, Szathmáry Király Márta, Székely Salamon dr., Szende Tivadar dr., Szende Lajos, Várhelyi János, Várjassy Lajos dr. és neje, Wadowszky Gusztáv, Zuber Andor stb.

Ezekon kívül tegnap és ma egész nap számosan tekintették meg a tárlatot, melynek rendezésében a helyiség hátrányait is sikerült legyőzni Ufferbach Jenőnek és a többi izléses rendezőnek. A művészek is megkezdődött már tegnap. Megvették Pentelei Molnár Jánosnak „Tavaszi reggel” című képét és aki folyik már több képre. Sokat eladott his állatszobrokból Molnár Dániel, a székely népművész is.

* Szoyer Ilonka vendégjátéka. A legbájosabb vig ősvagy jött el ismét hozzánk és az ő kedvéért megint szívesen házt vonzott Lehár híres operettje, a Vig ősvagy. Szoyer Ilonka Glavári Hannáját már ismeri az aradi publikum. Ma épp olyan elragadó, kedves volt, mint egyébkor, hangja ma is elbűvölte közönségünket, mely alig tudott betelni az ismétlésekkel és vége hossza nem volt a kihívásoknak. Ez a lelkesült ünnepés azonban egyes egyedül Szoyer Ilonkának szólt, mert az előadás több részében egyenesen provokálás számba ment. Szinte érhetetlen, hogy operettet, melyet jubliaris számokban adtak, ilyen minden jó izlést negillgáló módon adjanak. Polgár lehetetlenül rossz Zéta Mirkó volt. Levegy a második felvonásban berokodt, Faludy egyszerűen fumigálta a zenekart és a többöket, mérföldekkel előre énekel, olyan sürzavart támasztva, hogy Szoyer Ilonka jobbnak látta éneklés helyett a mosolygást és az énekét elmosolyogta. A zenekar a Vig ősvagy partitúrájának minden szépségét elsikkasztotta s lehetetlen diszonanciákkal mulattatta a közönséget. Szoyer Ilonka nélkül ma senki sem ismert volna a Vig ősvagyra. A harmadik felvonásban nagy sikere volt Kiniasi Margitnak és a kis Benkő Gizének, akik kékvókot táncoltak, melyet háromszor kellett megismételniük. H. G.

* Poll Hugó képkiallítása Aradon. Az idei karácsony vasárnap ünnepes lesz Aradon a magyar képzőművészetnek. Párhuzamosan a Képzőművészeti Társulat tárlatával megoylik Weisz Leo szalonjában Poll Hugónak, a legkiválóbb magyar pastellisanak gyűjteményes kiállítása is. Poll Hugó neve nemcsak a magyar, hanem a külföld előkelő műpártoló közönsége előtt is ünnepeit. Színpompában és rajzban egyaránt elsőrendű képei nemcsak a budapesti, hanem a bécsi, berlini, müncheni, drezdai, párizsi gyűjtők előtt egyaránt a legkeresettebb műtárgyak. Mintegy hatvan darab kisebb-nagyobb képet küldött le Aradra Poll Hugó s a kollekció rendezése most folyik Weisz Leo emeleti helyiségében. A tárlat ünnepélyes megnyitása szerdán lesz a művész jelenlétében. A gyűjtemény ismertetését legközelebbi számunkban hozzuk.

* Wlassák Vilma szerződése. Mint értesülünk, Wlassák Vilma, az aradi közönség által méltán kedvelt pompás hangú énekesnő a napokban lejárt szerződését utóbbi egy esztendőre meghosszabbította Szendrey Mihály igazgatóval. Az új szerződés jelentősen nagyobb dotáció emelkedést biztosít az énekesnőnek.

* Anthes-hangverseny Aradon. Ismét egy művészies évetet az aradi hangverseny lesz január 10-én. Anthes világhírű operaténés, az Operaház első tenoristája, valamint Moshammer hárfa-művész mutatkozik be az aradi közönségnek. Előjegyzések már szépen folynak ifj. Klein Már könyvkereskedésében.

* Fráter Lóránd hangversenye december hó 26-án a Fehér Kereszt nagytermében lesz. Jegyek kaphatók Weisz Leo könyv- és papírkereskedésében.

* Jézus élete és halála. Az ünnepl hét valóság hangulatába stíluszerűen illeszkednek bele az Uránia színház előadásai, melyeken a világ hírhű bibliai drámáit, Jézus életét és halálát mutatják be. Dacára annak, hogy Aradon nagyon sokan ismerik a remek képeket, melynek előadása több mint egy óra hosszúság tart, bizonyára szűfoglalásig megtekinthető ezekre az előadásokra az Uránia. Naponként háromszor, délután 5, este fél 7 és fél 9 órakor tartandó előadásokon Szalay Aranka, a kitűnő tanárnő és zongoraművésznő vezetésével műkedvelőkből álló énekkar egyházi dalokat énekel az egyes jelenetekhez. A katonaszenekar pedig felváltva Szalay Aranka harmoniumjátékával gondoskodik arról, hogy a közönség igazán művészi előadásban gyönyörködjen. A pompás előadást rendező helyi arka mellett tartják meg.

A kulisszák mögött.

A rendőrkard.

Légyott hármásban.

Kötetekre való izgató regényt lehetne írni arról: mi minden történik a kulisszák mögött. Pompás téma volna elmondani: hogyan szövik az intrikákat — színész nyelven szólva — az „elsőrendű tagok” épp úgy, mint a karbeliek és ennek következtében hogyan buggyan ki a bájos primadonnák, meg ártatlannak látszó szendék ajkáról az olyan kifejezések áradata, amelyeket csak a népszínművek bakkancsos szereplői mondanak el — az életben. Mondom: ezeket mind el lehetne mondani, de nem szabad leírni. Tiltja a jó ízlés és nem engedi meg az az egyszakaszos törvénykönyv, amely szerint nem szabad megírni azt, amit úgy is mindenki tud.

Ehelyett megírjuk amaz ártatlan tréfákat, amelyeket nem tud mindenki s amelyekkel a primadonnákat se bántjuk meg.

Ott van mindjárt az a mulatságos eset, amely tegnap este kacagtatta meg a színház kevés száma közönségének egy részét. Tegnap a szabadságharc egyes jelenetei elevenedtek meg a publikum előtt. Az *aranylakodalom* harmadik felvonásában sok honvéd szerepelt, s a honvédeknek szükségük lett volna néhány kardra. De nem volt elég kard a színházi felszerelések között. A színháznak természetesen a derék gazdája, Kulcsár kétségbeesve futkosott a színpalak mögött. A függőnyt már fel akarták huzni és még mindig nem volt kardjuk a derék honvédeknek.

— Menjen le a nézőtérre — tanácsolta Szendrey direktor Kulcsárnak — és ott kérje meg Hoffman rendőrhadnagy urat, engedné meg, hogy az emeleti helyeken lévő rendőröktől egy félórára elkérhessük a kardjukat.

Kulcsár izzadva futott Hofmanhoz. A hadnagy gondolkodott. Teljesíthetetlennek találta a kérelmet, de azért csak tréfásan akart kitérni a kérelem elől.

— Azt csak a végrehajtó teheti meg, hogy az emberektől elvegye azt, ami az övéké. Nekem nincs ehhez szívem, — mondta.

Kulcsár szintén viccesen felelt.

— No én rajtam nem fog ki. Itt láttam Gyórfy végrehajtót. Azt kérem meg, hogy vegye el a rendőröktől a kardjukat. Ha ő megteszi, akkor hadnagy ur beleegyezik? — kérdezte Hoffmantól.

— Beleegyezem, — mondta.

Kulcsár erre Gyórfy végrehajtóhoz futott és előadta a kérelmét. A végrehajtó kivette zsebéből az új végrehajtási törvényt és felolvasta Kulcsárnak a 27. szakaszt, amelyhez azt a magyarázatot fűste:

— Amint látja Kulcsár ur, e szakasz nem enged meg, hogy a polgároktól olyan tárgyakat vegyünk el, amelyek nélkül foglalkozásukat nem folytathatnák.

Kulcsár szomorúan ballagott föl a színpadra. S így történt meg, hogy tegnap este a színházban

kard nélkül estek el a derék honvédek, ami nem is nagy baj. Hiszen ha kardjuk lett volna, akkor a közöttük szép számmal található két ballábú fiuk ugyis elestek volna — a kardjukban.

Ez is az *aranylakodalom* tegnapi előadásának ugynevezett folytatása. Tudvalevő, hogy tegnap Martonfi Róbert hősi halált halt a színpadon. Egy lengyel hadnagyot játszott, aki az őrizetére bízott magyar őrnagyot meg a feleségét: *Kesztlert* és *Ky Kápolnát* Juliskát szabadon engedte. Tudta, hogy ezért halálra ítélik, hát inkább öngyilkosságot követett el. Ez a jelenet a „magasabb körökben” a karzat szomszédságában lévő fiatal varrónők között nagy konsternációt idézett elő és könnyeket csalt ki. Jó, hogy a varrónőasszonyok olyan magasról névték ezt, különben őket is mosolyra kényszerítette volna, mint a földszinten ülőket, hogy Martonfi már régen elsattantotta a homlokához szegzett revolverét, amikor a színpalak mögött eldurrantottak egy fegyvert. De ezt a mosolyt falkasztó gikszert a kis varrónők nem vették észre és ők így minden diszonzancia nélkül élvezték Martonfi halálát.

Hogy mennyire meghatotta őket ez a nemes önfeláldozás, bizonyítja az a három szerelmes levél, amit a fiatal színész ma kapott. Mind a háromban varrónők vallanak neki tegnapi bűntudatáért „örök szerelmet” és este fél nyolcra randevut adtak neki a Fehér Keneszt sarkára. Martonfi a jelszó idejében megjelent. A lányok is ott voltak. Azok csak néztek a színészre, majd az egyik csodálkozva megszólalt:

— Maga az, Martonfi ur?

— En.

— Hát nem lett semmi baja az öngyilkosságtól? Ha ezt tudtuk volna, akkor nem is adtak volna magának randevut.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 22-én az időjárás: éjjeli fagy, délen sok helyütt csapadék.

— **Andrássy Gyula gróf betegsége.** *Budapestről* jelentik: *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter egészségi állapota javult. A miniszter csaknem teljesen egészséges, már ágyon kívül van, csupán a szobáját nem hagyhatja el még néhány napig.

— **A képviselőház ülése.** *Budapestről* jelentik: A képviselőház homnap délelőtt formális ülést tart a főrendi üzenetnek átvételére végett.

— **Andrényi Károly adománya.** Győröki *Andrényi Károly*, aradi nagykereskedő, aki alapítványával és jótékony adományaival már többször adta tanujelét nemesen érző szívének, ma ezer koronát juttatott *Varjassy Lajos* polgármesterhez arról, hogy az összeget a karácsonyi ünnepek alkalmával a város szegényei között ossza ki. A polgármester csütörtökön osztja szét a humanus adományt.

— **Evangélikus lelkész választás Nagylakon.** *Nagylakról* jelentik tudósítónk: Az itteni evangélikus hitközség tegnap választott lelkészt *Herlicskai János* örökbe. Hatjelölt pályázott az állásra s *Bujna István* tucetszentmártoni képviselő 287 szavattal választották meg.

— **Az aradi zenekedvelők egyesületének kérelme.** *Institóris Kálmán*, az aradi zenekedvelők egyesületének elnöke ma az iránt adott be kérelmet a városnak, hogy az építendő leányiskolában építsen a város egy szárny épületet a zenekedvelők részére. A költségek amorizációját az egyesület viseli.

— **A tulipánmozgalom áldozata.** *Bácsbél* táviratossák: Az itteni törvényessék előtt ma egy itteni kereskedő állott hamis bukással vá-

dolva. A bíróság a kereskedőt felmentette. Azval az indokolással, hogy ő a magyar tulipánmozgalom áldozata.

— **Eljegyzés.** *Sármerey Árpád* birtokos f. hó 17-én jegyet váltott *Tomory Constancia* ur hölgygyel *Budapestben*.

— **Kell Manó cég ajánlja hírneves keletgye harisnyáit és ruháit remekelt.** 3333

— **Véres kardaffér.** *Budapestről* jelentik: Az *Erdélyi-borosóban* tegnap éjjel *Tarajossy Odon* pestvármegyei aljegyző négy barátjával mulatott. — Távozáskor szövtátság támadt a társaság és a másik asztalnál mulató *Beke Dezső* honvédőhadnagy között. A katonatiszt az őt kezével érintő *Tarajossyt* élesre fent kardjával föbe vágta a egy 14 centiméter hosszú, életveszélyes vágást ejtett rajta. A szerencsétlen fiatalember koponyacsontrepedést szenvedett. Állapota rendkívül súlyos s az orvosok azt hiszik, hogyha föl is épül, egész életén át viselni fogja a sebesülés következményeit.

— **Temetés.** Tegnap délután 2 órakor nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra *Rosenberg Lipót* nyugalmazott izraelita hitközségi jegyzőt. Már kora délután hatalmas számban lepte el a résztvevők csoportja az *Árpád-tér* 5. szám alatt lévő gyászházat. A társadalom vezetői is nagy számmal jelentek meg. A ravatalnál először *Vágvölgyi Lajos* dr. lelkész mondott nagyhatású bucsubeszédet, amelyben kiemelte az elhunyt nagy érdemét, méltatta működését s ama buszóságát, amelyvel hosszú időn át a zsidó hitközség ügyeit intézte. Utána *Nemes Zsigmond* dr., a zsidó hitközség elnöke mondott mély érzésű, tartalmas beszédet s szintén az elhunyt érdemét méltatta. Azután a hitközség koszorúját letette a koporsóra. Utána *Burger D. József*, a debreceni izraelita hitközség kiküldötte a zsidó hitközségi jegyzők nevében tartalmas bucsusztót mondott. A srnai *Vágvölgyi Lajos* dr. rabbi megható imát mondott. Utána *Eckstein Már* tanító az elhunytak a tanúgy körül szerzett érdemét hangoztatta s elmondta, hogy *Rosenberg Lipót* az országos izraelita tanítóegyesület önzetlen fáradozásaiért választott tagjának választotta. Végül *Krausz Jónás* mondott imát. A temetést megelőzően délelőtt a zsidó hitközség tagjai közül számszám *Nemes* dr. vezetésével körbeleltak a gyászoló családnak, amelynél megjelent még az izraelita nőegylet, *Éles Arminné* elnöknő vezetésével, a 6 ékény egyesület *Deutsch* Mór-vezetésével és a chevra kadischa *Fischer* Sámuel dr. vezetésével.

Csepreghy Mihály mérnököt ma délután temették a *Sina-utca* 8. számú házból, ahol nagy közönség jelent meg. A város képviselőtében *Varjassy* polgármester jelent meg. Ott volt *Barabás Béla* is, aki a mélyen sujtott özvegyhez a következő levelet intézte:

— Nagyságos Asszonyom! Mélyen meghatva olvastam ma az aradi lapokból, hogy kedves jó férje, az én régi, őszinte jó barátom, *Csepreghy Miska* meghalt. Át tudom érezni azt a súlyos csapást, amely Nagyságodat s az egész családot gyásba borította s őszinte igaz részvéttel osztozom fájdalmukban. Az én igénytelen szavam vajmi kevéssel alkalmas a vigasztalásra. De mély gyásuk sötétségében ott viraszthat az a jóleső tudat, hogy széleskörű ismeréssel és jó baráttal tisztelttel, szeretettel környékezték őt mindenkor. A tömegből megemlétek itt egy kis csoportot, az ifjú évek hazafias lelkesedésétől áthatott egykori hetes bizottságot, amelynek ő volt az elnöke s tevékenységével törekvésünk sikeres előmozdítója. E bizottság alighogy a mostani időkben kiegé-

szíve újra-éltre kelt, ime azok közül egyike a legérdemesebbnek már is kidőlt. Ezen tiszthármas bizottság nevében, mint annak elnöke fájdalomtelt érvesszel közledek a tevékeny jó barátunk koporsójához s Nagyságod keserűség teljes szívéhez, hogy mélyszéles részvétünknek s élénk sajnó fájdalomunknak legyenek össze, igaz tolmácsa. A mi hazafias tevékenységünk most már ő nélkül, de az ő nevének buzgó emlékével folytatjuk tovább. Istennek áldó keze s az emberek szeretete védje és környékezze a hátrahagyottakat.

— Nyugalomba vonuló járásorvos. *Abonyi Henrik dr.* világi járásorvos több évi fáradságos munka után nyugalomba vonult. Tiszteletű és barátai az alkalomból kifolyólag e hó 19-én Pankotán a „Fehér Kereszt” nagytermében társas vacsorát rendeztek. A vacsorát megelőzőleg a járás tisztviselői Faragó István főszolgabíró vezetésével tisztelegtek a nyugalomba vonult járásorvosnál, ahol a főszolgabíró bucsuzott el a járás nevében az ünnepeltől. A társasvacsorán, hol a járás összes községi képviselői voltak, mintegy százán vettek részt. Az első felkészítőt Nagy József róm. kat. plébános mondotta az ünnepeltre, élénken esztelve érdemelt, mit a járás és Pankota község területein kifejtett. Észékenyen köszönte meg *Abonyi dr.* a kitüntető megismerését, kijelentette, hogy nyugalomba vonulása után is a járás területén, Pankotán fog maradni. Faragó István a hölgyekre, Vallérián József az ünnepelt nejeire, Fegyverneki Albert az ünnepeltre mondtak felkészítőt.

— Öngyilkosság — véletlenségből? *Sándor János* aradi illetőségű „MÁV.” géplakatos a karácsonyi ünnepekre borbevásárlás céljából Ménésre utazott. Erdeklődve a szőlőbirtokos földművesek iránt, sorról-sorra járta a pincéket s kóstolta a hegy levét. *Kiss János* szőlőbirtokos bora izlett legjobban s meg is kösötték a vásárt. Időközben a szomszédok is átmentek a pincébe borkóstolóra. Poharzás közben meg lehetőséig volt a hangulat, mikor *Sándor* géplakatos elővette Browning-revolverét s mutogatta annak szerkezetét, s magyarázgatta előnyeit a többi revolverek felett. Eközben a revolver csövét egy földműves felé fordította. Ez félve a veszélytől figyelmeztette, hogy ne tartsa a fegyver csövét feléje. *Sándor* megütököve mondta, hogy veszélytől nincs mit tartani, mert elvan sárva a fegyver. Hogy állítását igazolja, a fegyver csövét magának fordítva a ravaszt megmozdította. A fegyver hatalmas dördüléssel sült el, *Sándor* pedig állott szívvvel rogyott össze a pincében. Mikor a körülötte állók első meglepetésükből felébredtek, rögtön a közösgézésre rohantak és jelentették a szerencsétlenséget. Az előjárásról *Masztics Seliárd* s. jegyző rögtön a helyszíntre sietett s jegyzőkönyvet vett föl a szerencsétlenségről. Az orvos már csak a beállított halált konstataulta. Másik verzió szerint *Sándor János* nem véletlenségből ölte meg magát, hanem öngyilkos szándékkal lőtt magát. Hogy mi késztette öngyilkosságára, azt nem tudják.

— Városi szállítások. A gazdasági szék ma tartott ülésén bizta meg a vállalkozókat, a városi háztartás keretében szükséges áruk szállításával. A benyújtott ajánlatok átvizsgálása után, a világlátási anyagok szállítását *Eles Arminra* (3 százalékos engedménnyel), vasanyagokét *Andrény Károly és fia* cégére (8 százalékos engedmény), festőanyagokét *Eles Arminra* (15 százalékos engedmény) bizta a gazdasági szék. A cement szállítását a malülésen nem bízták meg vállalkozót, mert az ajánlatokat műszakilag is felüli kell vizsgálni. A festőanyagokra *Meer Mór és fia* cég ajánlatát fogadták el (5 százalékos engedmény.)

— Házasság. *Hartner Gusztáv* e hó 27-én vezetni oltarhoz *Keressz Mariska* kisasszonyt. 3819

— Szerencsétlenül járt kalauz. A Buda pestről Aradra tartó gyorsvonat utasait *Sofronya* állomáson egy véres szerencsétlenség ejtette legtelemba. *Szénássy Ádám I.* osztályú kalauz az említett állomás előtt a szerkocsiban tirtókodott s a vonatvezetőnek a ráfizetéses jegyek lajstromát állította össze. Még eddig meg nem állapított okból kihalott a kocsi s táján s a teljes gőzzel haladó vonat abban a pillanatban ért egy szematorhoz, a nőről *Szénássy* balkeze odaütdött a jelszó készülék vasoszlopához s életveszélyes csonttörést szenvedett. A vonatvezető észrevette a szerencsétlenséget, odaugrott az eszméletét azonnal elvesztett emberhez s megindította akadályozni, hogy a vonatról kiessék s a földön zúzza össze tagjait. Megrántotta a vészféket, a vonat megállott s első segélyben egy vonaton utazó fővárosi orvos reszkesztette.

— *Weisberger Ferenc* népszerű és első randú ékszerész Arad, *Andrássy ut. 20.* Ajánlja legszebb és legolcsóbb karácsonyi és újévi ajándékait a legjutányosabb, mélyen leszállított árakon. — Telefon 439. 3695

— Köszönetnyilvánítás. A népkönyha javára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek be: *Neuman Alfrédné* 50 kor., *Pick Ernőné*, *Basch Simonné*, dr. *Schreiber Vilmosné*, *Domán Sándor* é, *Abelcz Zsigmondné*, *Inkel Emilné*, *Grikm A. Józsefné* 10—10 kor., *Ransburg Flóra* 5 kor., *Brasch Simon* 50 liter tej, *Széchényi gőzmalom* 1 zsák lisztet, *Lengyel Tivadar* 10 kor. *Rosenberg Lipót* ravatalára szánt koszorúmegváltása címén, amely nemesszívű adományokért benső köszönetét fejezi ki az elnökség. A védasszonyi tisztelet e héten *Funkelstein Józsefné*, *Holländer Ignác* és *ö. v. Róth Barnátné* úrnők fogják ellátni.

— A fényképészet csodái. Csedával határos, hogy mivel fejlődött korunkban a fényképészet. És mit képes produkálni, azt legjobban látjuk, ha *Kossak* udvari fényképész újabb kiállítását szemléljük *Neumann udvari szállító kirakataiban*. A fényképezés természetes színekben való előállítását *Kossak* cég cultiválja hazánkban. Látjuk is a kiállított színek fotográfiákon, hogy mily megkapó és természetes a fényképészet legújabb vívmánya. Nemkülönböztetve ez alkalommal kiállítót nagyításai is tanuskodnak, hogy e műintézet a legmagasabb szinten áll. 3816

— Újév közeledik, amikor feltétlenül megjegyzésre van szükség. Tessék idejekorán megnézni, hogy kellő időben megrendelhesse azt az *Aradi nyomdarszépványtársaságnál*, ahol csinos kivitelben 100 darabot fiom elefántcsont papíron nyomtatva 2 korenzért kaphat.

— A legszebb karácsonyi és újévi ajándékok nagy választékban, mélyen leszállított árban, finom női táskák és más bőraru különlegességek, fésű garnitúrák, manicűrök, elegáns utazó készletek, antik mell- és kalaptűk, ezüst, borostyán, tajték szivar- és cigaretták szipták, valódi francia és angol illatszerek elegáns karettákban kapható *Hegedűs Gyula* üzletében Arad, *Andrássy tér 15.* 3411

— Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűteni csak úgy lehet, ha nélkülözhető filléreinket egy olyan pénzintézetnél helyezzük el, ahol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az *Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvénytársaságot* (*Salacz-utca 8. szám.*) Ezen intézetnél takarékbetéteket a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig fogadnak hat százalékos betétkamat ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül fizetik vissza. Minden betevő egy-egy „*Selámen*”-féle takarékos személyt kap ingyen. 2711.

— *Perzsa szőnyegek*. *Perzsa-szőnyeg* rak táram *Szabadság-tér 10. szám* alatt megnyitott. *Schwars Zsigmond.* 3198.

— *Likör aromák* kitűnő likőrök előállítására; — házilag — *Vojtek és Weisznál.* 191

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Oltáregyesület estélye. Az aradi Oltáregyesület e hó 23-án az ipartestület dísztermében tartandó ötödik estélyének műsora a következő: 1. *Jeanovits Erssi*. *Beethoven*: Hangverseny, második, zongorán kíséri *Hörváth Gizel*. 2. *Görcsnői Dénes*. (*Friedrich István dr.*) *As Irodalom* mint kulturiényező. 3. *Brunhuber Mariska* szavalata. „*Karácsonyi éj*”. 4. *Zoltai Mátás*: *Rubinszela*, *Sonata* (mély hegedű). *Zongorán kíséri Zoltay Mátásné*. 5. *Szentiványi Károly*: szabad előadása. Kezdeté délután 5 órakor. Belépés díjtalan. A felállított perselybe adott könyvradományok az estélyek rendezési költségének fedezésére köszönettel fogadtatnak. A rendezőség a katolikus közönséget: ezuton is megüdvözli és minél nagyobb számban megjelenésére felkéri.

(*) *Karácsonyi ünnepély* Pankotán. A pankotai jótékony négyzet e hó 20-án tartotta karácsonyi ünnepélyét. Az ünnepély az állami iskolában folyt le. Körülbelül 30 gyermeket ruházott fel az egyesület. Nagy József plébános igen szép beszédet intézett a szegény gyermekekhez, kik meghatva hallgatták, majd tekintetük csodálkozva pihent meg a gyönyörű karácsonyfán, mely tele volt aggatva kis szívüknek annyira kedves dolgokkal. Díszet illeti az egyesület elnöknőjét, *Pokorny Bertát*, aki faradhatatlanul buzgólkodik az egyet érdekében. Az áll. iskola növendékei két szép karácsonyi dalt adtak elő, majd néhány szegény gyermek mondott köszönetet a négyzetnek. *Gombos Antal* tanító végül a szegény gyermekek nevében megköszönte a négyzet ádozatkészségét s ezzel a szép ünnepély véget ért.

Az anyatejtől

elválasztott gyermekek gyorsan kövérednek, erősekké és rózsás színtekké válnak, ha a tápláló *SCOTT-féle Emulsiót* szedik. 3816

A gyermekek szeretik és könnyen emésztik

SCOTT-féle Emulsiót.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelmebe venni.

Orvosok és bábák az egész földkerekségén állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsiót,

mert ismerik azokat a kiváló eredményeket, amelyek a *SCOTT-féle Emulsió* nyomán keletkeznek.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 80 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A bankprivilegium meghosszabbítása. *Bécsből* jelentik: Az osztrák-magyar bankfőtanácsa ma lovag *Bilinski* titkos tanácsos, bankkormányzó elnöklésével ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy megfelelően a múlt év december 30-án tartott rendkívüli közgyűlés határozatának, mindkét kormányhoz benyújtja a privilegium meghosszabbítására vonatkozó kérvényt. *Pranger* udvari tanácsos, vezérítőkár üzleti jelentéséből kivehető volt, hogy a folyó évi részvényosztalék mintegy 90 koronában állapítható meg. A főtanács ezután több a folyó ügyek körébe tartozó tárgyat, köztük a szokásos félévi előléptetéseket intézte el és tudomásul vette azt a közlést, hogy az 1909. február 3-ára egybehívott 31-ik rendes közgyűlésen 1098 tag, ebből 961 osztrák és 137 magyar vesz részt.

Hölgyeknek legkedvesebb

karácsonyi és ujévi ajándék egy gyönyörű kézapoló (manicure) készlet 3 koronától 70 koronáig minden árban és kivitelben.

Nagy választék

finom francia illatszer és fésű garnitúrákban

Vöröskereszt drogéria

Arad, Weitzer János-utca 2.
Városi és megyei telefonszám 455.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 21

Amerika változatlan. 6000 mm. változatlan.

As árak 50 millióként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra	12.46—12.47	12.48—12.43
Tengeri májusra	7.30—7.31	7.27—7.28
Ross áprilisra	10.20—10.21	10.13—10.14
Zab áprilisra	8.53—8.54	8.50—8.51
Buza 1908 októberre	10.99—11.—	10.97—10.98
Ross októberre	9.25—9.26	9.18—9.19

Zárul 5 órakor:

Csatorák hitelrészvény 620 75
Köszüti vasút részvény 590.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— December 21. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm feletti súlyban — fillérig; kőszép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm feletti súlyban 120—22 fillérig; fiatal kőszép páronként 251—330 kilogrammig terjedő súlyban 122—123 fillérig; könnyű páronként 180 kilogrammig terjedő súlyban 122—123 fillérig. Szerbiát: Nehéz páronként 260 kilogramm feletti súlyban — fillérig; kőszép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 180 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertésárak: December hó 17. napján volt közlési 25 245 darab, december 18. napján felhajtottak 760 darab, december 18. napján szállítottak 146 darab, december 19. napjára maradt készletben 22 369 darab. A húsok sertés húsa iránzata: csendes.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

G. M. Alcsil. 1. A naptárra minden körülmények között számíthat. 2. Ha csak megközelítőleg tudja, mikor jelent meg a novella, úgy kikeresztetjük a lapszámot és elküldjük.

IDEGENEK ARADON.

— December 21. —

Fehér Kereszt szálloda. Gerla György dr. ügyvéd és neje Facset — Burger József főjegyző Debrecen. — Frankó János utazó Budapest. — Pollák Lajos kereskedő és neje Kassa. — Végh Jenő cégvezető és neje Budapest. — Schiffer Kelemen utazó Budapest. — Lebovics Márton kereskedő Keskemét.

Központi szálloda. Kremser Jenő magánzó Budapest. — Acs Hugó hivatalnok Világos. — Dóczy Bálint kir. aljárásbíró és családja Kőrösbánya. — Kohn Gyula kereskedő Ujvidék. — Barta Vilmos utazó Budapest. — Kullos Ernő utazó Győr. — Büchler Izso utazó Temesvár. — Kortész Károly utazó Budapest.

Vass szálloda. Haffer József jegyző Oroslámos. — Klein Lajos dr. ügyvéd Battonya. — Bailla Konstantin gazdasz Szt Péter. — Kusztág Lajos utazó Budapest — Teleki Zoltán kereskedő Kolozsvár — Velő Boef kereskedő Bulgária.

Pannonia szálloda. Deuts Márkus kereskedő Borosbény. — Kovács Sándor kereskedő Apatólek. — Szabó Imre hírlapíró Budapest. — Weisz Lipót birtokos és neje Szintye — Ujvári Péter hírlapíró Budapest. — Biri József építész Apáti. — Matrai József malomtulajdonos Budapest — Antusz Fábrián ácsmester Apatin. — Menezser Ferenc kereskedő N.-Halmagy. — Ottlakan Tivadar aljegyző Székudvar. — Róth István dr. tanár Zilah.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1908. évi december hó 22-én:

A) bérlet

A) bérlet.

Faust.

Opera 5 felvonásban. Szövegét írta: Barbier és Carre. Fordította: Ormay és Böhm G. Zenéjét írta: Gounod.

SZEMÉLYEK:

Faust, doktor Ferrari A.	Valentin	Hunyadi J.
Mephisto Ladiszlai J.	Mártha, dajka Ceillag Sz.	
Margaretha Szoyerllonka	Siebel	Zalai Margit.

Kedde este 7 óra től órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1908. december hó 22-én kedden:

Jézus élete és halála

bibliai dráma 3 szakaszban. Az esti 7/7 óras előadásban az egyes jeleneteknél Szalay Aranka zongoraművész nő vezetésével működvelők egyházi dalokat énekelnek. Zenekari és harmonium kíséret.

Előadások: Délután 5, este fél 7, és fél 9 órakor.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

NYILTER.

Limbbeck János és fia

első magy. kir. szab. érekeperő-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Özv. csépai Faragó Ödönné szül. Szabó Aranka, a maga, úgy az adóítottak nevében fájdalomtelt szívvel tudatja, a forrón szeretett s felejtethetetlen jó férj, illetőleg fiu, testvér, sógor és rokon

csépai Faragó Ödön urnak,

folyó évi december hó 20 án délután 2 órakor, életének 42 ik és boldog házasságuk 2 ik évében, rövid szanvedés után történt gyászos elhunytá.

A drága halott hült tetemét december hó 21 án délután 4 órakor fognak Siemlakon a római katolikus szertartás szerint beszenteltetni és Aradra szállítva a felső temető csarnokában december 22 án délután 3 órakor utólagos beszentelés után a családi sírkertben örök nyugalomra helyezetni.

Az engedelmős szentmise áldosat december 23 án délelőtt 9 órakor fog a főt. Minorita-tyák templomában a Mindenhatóknak bemutatni.

Béke poraira!

Szemleak, 1908. december 21 én.

Csépai Faragó Pista, csépai Faragó Magda, csépai Faragó Gyula, csépai Faragó Janika, csépai Faragó Aladár, csépai Faragó Tónika, Dörner Janika, Dörner Laci, unokaöccsei és hugai. Özv. csépai Faragó Istváné szül. rákosi Boros Izidóra, édesanyja. Csépai Faragó István és neje szül. endrődi Salacz Ilona, csépai Faragó Gyula és neje ditróli Czifra Ilona, csépai Faragó Ilona férj. Dörner Jánosné, Dörner János, testvér, sógor és sógora.

Hentes üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű vevőközönségem tudomására hozni, hogy Eötvös-utca II. szám alatt levő

hentes üzletemet

Sina-u. 4. sz. alá helyeztem át.

Tisztelettel

8802

Prokopetz József

Képeskönyvek

30, 40, 60 fillér 1 és 2 koronáért.

Meséskönyvek

= 60 fillér, 1, 2 és 3 koronáért. =

Ifjúsági iratok

fiu- és leánygyermek részére
1, 2, 3 és 4 koronáért.

Diszlevélpapírok,

Juvel és Tip-Top

égető apparátusok,

Ünnepi képeslapok,

Karácsonyfa díszek,

Fényszóró

csillaggyertyák

legnagyobb alak 20 cm.

hosszu darabja 4 fillér.

Óriási választékban a legfinomabb minőségtől a legolcsóbbig.

3757

Kaphatók

Ingusz I. és Fia

könyv- és papirkereskedésében
Arad, Weitzer János-utca.

Arad- és Temesm. telefon 517.

Vidéki megrendelések gyors elintézésére nagy súlyt helyezünk.

Karácsonyi kiállítás!

Ifjúsági iratok,

(az összes idej ujdonságok! Kiváló új művek, alkalmi vételek.)

Disz művek

(kifogástalan állapotú munkák félárban!)

Karácsonyfadiszek,

(idei gyönyörű ujdonságok!)

Csillagszóró csodagyertyák,

Társasjátékok,

(meglepő választékban!)

Diszlevélpapírok,

(eredeti ujdonságok!)

Képeskönyvek,

(magyar, német, francia és angol szöveggel.)

Levelezőlap-albumok és emlékkönyvek,

(igen izléses kivitelben!)

A legdivatosabb névjegyek

azonnali készítése!

Irodalmi ujdonságok

(meglepő választékban)

és a legkülönbözőbb egyéb 401

ajándéktárgyak

bámulatos olcsó árakon kaphatók

KERPEL IZSÓ

könyv-, zenemű- és papírkereskedésében

Aradon, Andrassy-tér 20.

(Fischer Eliz-palota.)

Kedvező alkalmi vételek!

Permetező javítások elfogadtatnak

• M. kir. szabadalmazott •

Borszivattyúk

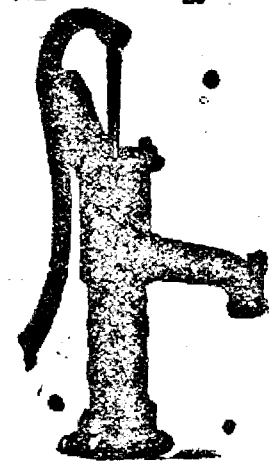
és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyár árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéseért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Köszögeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéseért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belül

gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig-Ottó

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 351

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiatalulónak

3 korona kezdőfizetéssel

felvétetik.

Hövebbet a kiadóhivatalban.

V. 261/9.—908. szhez.

Árverési hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében a temesvári kir. járásbíróság Sp. II. 939/5. számú elrendelő és az aradi kir. járásbírósnak 1908. V. 261/9. számú kiküldő végzése folytán Kolárits Nándor végrehajtó javára, lakos ellen 202 kor. 97 fillér tőke s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával bírólággal le- és felülfoglalt és 703 kor. becsült szobabutorokból álló ingók a még fizetetlen összeg kielégítésére a helyszínén, vagyis Aradon, Batthyány-utca 23. sz. 1908. évi december hó 28. napjának d. u. 5 órájára kitűzött nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek készpénzfizetés mellett becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingókat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Aradon, 1908. évi december hó 10. napján.

Najmányi Béla,

kir. bír. végrehajtó.

3812

525—1908. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a város részére 1909. évben szükséges kefekötő áruk szállításának elvállalása iránt folyó évi december hó 28-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: árjegyzék szerint. Bánatpénzül leteendő 50 kor. készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet és első sorban magyar gyártmányu iparcikkek szállítására tett ajánlatok vétetnek figyelembe.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a 104. számú szobában az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági sz. kének 1908. évi december hó 5-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Nagy karácsonyi vásár.

Lantos József

női és férfi divatüzlete Aradon, Andrassy-tér 20. szám.

Weinberger cipőüzlet mellett.

Ajánlja

a karácsonyi és ujévi ünnepekre

a teljes raktáron levő összes ruhaszövet, selyem, bársony és mosó árukat,

december hó 31-ig

saját beszerzési áramon adom el.

Egyes cikkek teljes kiárúsítása, maradékok fél árban. — Vidéki megrendelések azonnal elintéztetnek 3809

APRO HIRDETÉSEK.

A Kinek

ismerettség híján

Karácsonyra,
mevelőre,
Életvezetőre,
Könyvelőre,
székre,
tépásra,
gazdatisztra,
Kulcsárra,
v. csellőre,
terítőre.

kulcsárra,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy,
irodaszolgára,
pénzbeszedőre
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

bérbeadni kíván

hírtokot,
kassát,
vadászterü-
letet,

kocsi,
lovat,
halászatot,
telket,

Aki

eladni kíván

autót,
szorgót,
hort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

színdarabot vétel vagy bérbevétel cél-
jából keresi;

Aki

reklamé állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban ér szót, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetői

területét használja.

Mondja

és komolyan gondolja azt, hogy
én irjak előbb? Nagyon szeretném
tudni, — bár sejtem — miért? és
hova utazik? 3821

Karácsonyra!

Legjutányosabban kaphatók: Diszle-
vélpapír, képeslevelezőlapok fa-
tárgyak festésre, imakönyvek, fes-
tőminták, karácsonyi diszek, csoda-
gyertyák, ifjúsági iratok és disz-
munkák. Tolnai Világlapja képvise-
lete. Folyóiratok. Divatlapok. Krausz
Paulin, Színházépület. Telefon sz.
511. 995

Minden háztartásban

nélkülözhetetlen cikk eladására
megbízható ügynökök kerestetnek.
Napi biztos 15—20 korona kereset.
Bővebbet a kiadóhivatalban. 8822

Karácsonyi pulykák

még csütörtökig kaphatók gazda-
ságomból, kövérek, darabonkint is.
Orosz L. M. Arad, Weaselényi-utca
84. sz. 8817

Elveszett

kurta-farku, szálkás-szőrtű, jégszűr-
ke, barna foltos, fiatal nőtény
vizsla. Miss névre hallgat. Megta-
láló kellő jutalomban részesül. Cim-
a kiadóhivatalban 3824

Karácsonyfa díszek

csillagszóró, csodagyertyák, angyal-
harangjátékok, karácsonyfa-hó, a
legeredetibb karácsonyfa-disz-uj-
donságok legjutányosabban kap-
hatók Kerpel Izó könyv- és pa-
pirkereskedésében, Aradon. András-
sy-tér 20. Ugyanott tanuló alkal-
mazást nyer. 3161

Csinosan butorozott szobát

esetleg teljes ellátással keres ma-
gánhivatalnok. Ajánlatok a kiadó-
hivatalba K. S. jelige alatt. 3815

Ügyes, megbízható

irodaszolga kerestetik. Ajánlatok
Irodaszolga jeligével a kiadóhiva-
talba adandók.

Egy jóforgalmu

fűszerüzlet eladó. Bővebbet Pécs-
kai-ut 1/a. szám alatt, a vasúttal
szemben. 3712

Karácsonyfára

fényszóró esilagygyertyák 20 cm.
hosszu drbja 4 fillér, Karácsonyfa
díszek, ünnepi képeslevelező lapok
legnagyobb választékban. Ingusz I.
és fia könyv és papirkereskedésé-
ben Arad, Weitzer-utca. Telefon
517. 201

Kijátszott mesterhegedű

jutányosan eladó. Vargáné, Cser-
novits-utca 7. 3820

Nagymennyiségű

plé-pánt és maculatura

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

K á v é!

Ne rendeljen Fiuméből vagy Triestből kávé, amíg meg nem
győződik alanti előnyös ajánlatomról. Feltétlen teljes ga-
rantiát vállalok kávéim rendkívüli erős, illa-
tos, zamatos és kiadó, jó minőségéért.

Szám	Név	1 kgr. K.
1.	Santos sárgás	2.40
2.	Domingó erős	2.80
3.	Guatemala zöld zamatos	3.—
4.	Portorico illatos, erős	3.20
5.	Newyork Cuba	3.60
6.	Valódi Ceylon (különlegesség)	4.—
7.	Szultán Mokka	3.60
8.	Modjokerto Jáva	3.60
9.	Menadè Jáva (különlegesség)	4.—
10.	Nilgeri Gyöngy	3.60

Hollandi cacao 1 kgr. K. 4.80 és 6.

A fenti kávék vegyesen is rendelhetők.

Vidékre bérmentve 5 kgros postaládákban franco esomagolással.

SZULTÁN keverék, vagyis friss pörkölt kávé,
1 kilogramm 3 korona 20 fillér, vagyis
5 kilogramm 16 korona.

Kávésök- és vendéglősöknek bérmentve 1

DÜRR GUSZTÁV

kávébehozatali osztálya ARAD.

Pörkölt kávéimból próba mintát egy csésze kávéra kívá-
natra bárkinék ingyen adok.

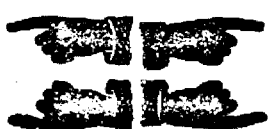
Különlegesség Palermo pörkölt kávé naponta
frissen hőlégen pörköltve, ize, aromája páratlan

Telefon 118 szám

3814

Névjegyeit rendelje meg az Aradi nyomda részvénytársaságnál.

Nem üres láрма!

Tényleg végeladás!

Félárban vásárolható

Nádlér Lajos férfi és női divatruházában ARAD, Andrásy-tér 20.

3789